

Қазақстан Республикасының Орман кодексі

Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 шілдедегі N 477 Кодексі

Мазмұны

Ескерту. Бүкіл мәтін бойынша:

«(республикалық маңызы бар қаланың, астананың)» деген сөздер «, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың» деген сөздермен;

«мемлекет қажеттіктері үшін», «мемлекет қажетіне», «мемлекет қажеті үшін» деген сөздер «мемлекет мұқтажы үшін» деген сөздермен;

«мәдени-сауықтыру, рекреациялық» деген сөздер «сауықтыру, рекреациялық, тарихи- мәдени» деген сөздермен;

«Қазақстан Республикасының жер туралы заң актісіне», «Қазақстан Республикасының жер туралы заң актісінде», «Қазақстан Республикасының жер туралы заңнамалық актісіне» деген сөздер тиісінше «Қазақстан Республикасының Жер кодексін», «Қазақстан Республикасының Жер кодексінде» деген сөздермен;

«облыстық атқарушы орган», «облыстық өкілді органдардың», «облыстық атқарушы органдар», «облыстық атқарушы органның», «Облыстық атқарушы органның», «облыстың жергілікті атқарушы органының ұсынуы бойынша облыстық өкілді органның» және «облыстық атқарушы органның ұсынуы бойынша облыстық өкілді орган» деген сөздер тиісінше «облыстың ергілікті атқарушы органы», «облыстың жергілікті атқарушы органымен», «облыстың жергілікті өкілді органының», «облыстың жергілікті атқарушы органдары», «облыстың жергілікті атқарушы органының», «Облыстың жергілікті атқарушы органының», «облыстың жергілікті атқарушы органының ұсынуы бойынша облыстың жергілікті өкілді органының» және «облыстың жергілікті атқарушы органының ұсынуы бойынша облыстың жергілікті өкілді органы» деген сөздермен;

«мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен», «Мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен» деген сөздер «бюджет қаражаты есебінен», «Бюджет қаражаты есебінен» деген сөздермен;

«жануарлар дүниесін қорғау, молайту мен пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы» деген сөздер «жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы» деген сөздермен ауыстырылды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1-бөлім. Жалпы ережелер

1-тарау. Негізгі ережелер

1-бап. Қазақстан Республикасының орман заңдары

1. Қазақстан Республикасының орман заңдары Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және осы Кодекс пен Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

2. Өсімдіктер (ормандардан басқа) мен жануарлар дүниесін, су объектілерін, жер қойнауын, жерді, атмосфералық ауаны, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды пайдалану мен қорғау саласындағы құқықтық қатынастар Қазақстан Республикасының арнайы заңдарымен реттеледі.

3. Егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шартта осы Кодекстегіден өзгеше ережелер белгіленсе, халықаралық шарттың ережелері қолданылады.

2-бап. Осы Кодекспен реттелетін қатынастар

1. Осы Кодекс орман қорын иелену, пайдалану, оған билік ету жөніндегі қоғамдық қатынастарды реттейді, сондай-ақ орман қорын күзетудің, қорғаудың, молықтырудың, оның экологиялық және ресурстық әлеуетін көтерудің, оны ұтымды пайдаланудың құқықтық негіздерін белгілейді.

2. Орман құқығы қатынастарын реттеу орман биосфераның ғаламдық экологиялық, әлеуметтік және экономикалық мәні бар аса маңызды компоненттерінің бірі болып табылатыны негізге алына отырып жүзеге асырылады.

3-бап. Қазақстан Республикасы орман заңдарының принциптері

Қазақстан Республикасының орман заңдары:

1) ормандардың климатты реттейтін, орта түзетін, егіс-топырақ қорғау, су сақтау және санитарлық-гигиеналық функцияларды орындайтын жалпымемлекеттік мәнін мойындау;

2) ормандарды тұрақты дамыту (Қазақстан Республикасының орманды аумақтарын тұрақты ұлғайту);

3) ормандардың, мемлекеттік табиғи-қорық қоры объектілерінің, мәдени және табиғи мұраның биологиялық әралуандығын сақтау;

4) ормандарды көп мақсатқа пайдалану;

5) орман ресурстарын ұтымды, үздіксіз, сарқылмайтындай етіп пайдалану;

6) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау;

7) басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу мен алынған сүректі қайта өңдеуді жүзеге асыру функцияларынан орман пайдалануды реттеу функцияларының ара жігін ажырату;

8) Қазақстан Республикасының орман заңдарын бұзудан келтірілген залалдың орнын толтыру;

9) орман ресурстарын ақылы пайдалану;

10) орман қорының жай-күйі туралы ақпараттың қол жетімділігі;

11) халықтың және қоғамдық бірлестіктердің орман қорын күзетуге және қорғауға қатысу принциптеріне негізделеді.

Ескерту. 3-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

4-бап. Осы Кодексте пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Осы Кодексте мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) агроорман-мелиорациялық екпе – ауыл шаруашылығы үшін қолайсыз табиғи факторлардың әсерін азайтуға мүмкіндік беретін қорғаныштық орман екпесі;

2) ағаш және бұта тұқымдыларының селекциясы (орман селекциясы) – шаруашылық және өзге де құндылығы бар орман тұқымдыларының түрлері мен сорттарын табиғи популяция арқылы іріктеу немесе қолдан өсіру жөніндегі іс-шаралар кешені;

3) ағашы кесілген жер – екпе ағашы кесіп алынған, ал орманның жаңа түптері әлі көтеріле қоймаған орман алаңы;

4) ағаштың заңсыз кесілуі – Қазақстан Республикасының орман қорында ағаштар мен бұталарды, оның ішінде табиғи, антропогендік және техногендік факторлардың салдарынан зақымданған және жойылған ағаштар мен бұталарды: ағаш кесу билетінсіз; ағаш кесу билеті бойынша мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесу қағидаларын бұзып, ағаш кесу билетінде белгіленген мерзімдерді сақтамай кесу; есепті кеспеағаш аймағынан асып түсетін мөлшерде кесу;

5) алаңқай жерлер – ағашы жоқ, бірақ орман өсімдіктерінің элементтері сақталған орман алаңы;

6) аралық мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу – орманды күтіп-баптау мақсатында ағаш кесу, іріктеп санитариялық мақсатта ағаш кесу, құндылығы төмен орман екпелерін, сондай-ақ қорғаныштық, су сақтау және басқа да функцияларынан айырылған екпелерді қайта жаңғыртуға байланысты кесу, жекелеген талшыбықтарды кесу;

7) арнайы мақсаттағы плантациялық екпелер – өнеркәсіптік, энергетикалық, тағамдық және өзге де мақсаттар үшін қолдан өсірілетін екпелер;

8) артықшылығы бар ағаш – дәл сондай орман өсіру жағдайларында өзімен қатар өсіп тұрған, өзімен бір жастағы және бірдей фенологиялық нысандағы айналасындағы ағаштардан бір немесе бірнеше шаруашылық жағынан құндылық белгілері мен қасиеттері бойынша айтарлықтай асып түсетін ағаш;

9) артықшылығы бар ағаштар клондарының мұрағаттары – артықшылығы бар ағаштардың гендік қорын сақтау және тұқым қуалау қасиеттерін зерттеу мақсатында олардың вегетативтік тұқымдарын пайдалану арқылы өсірілген екпелер;

10) артықшылығы бар екпе – орман өсірудің белгілі бір жағдайларында өнімділігі жоғары және тұрақты екпе;

11) аса құнды орман алқаптары – тұқымдық құрамы бойынша сирек кездесетін және эндемиктік тұқымдар бар бірегей орман; өнімділігі мен гендік сапасы бойынша бірегей ормандар; күрделі табиғи жағдайларда маңызды қорғаныштық функциялар орындайтын ормандар;

12) аэрофототүсірілім – жер иеліктерінің шекарасын картаға түсіру, анықтау; қоршаған ортаны зерттеу мен оның мониторингі үшін аэрофотосуреттерді пайдалану мақсатында аэрофотоаппараттың көмегімен әуе кемелерінен және басқа да ұшу аппараттарынан аумақты фотосуретке түсіру;

13) басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу – сүрек дайындау үшін толысқан және қураған сүректіңдерді кесу;

14) биологиялық әралуандық – белгілі бір аумаққа тән өсімдіктер мен жануарлар организмдерінің жиынтығы;

15) биоценоз – белгілі бір, салыстырмалы түрде біртекті жер учаскесін немесе су айдыны учаскесін мекендейтін және өзара қарым-қатынастағы өсімдіктердің, жануарлар мен микроорганизмдердің жиынтығы;

16) гендік қор – дарақтардың бір тобы гендерінің (популяциялардың, популяциялар тобының немесе түрлердің) олардың белгілі бір ұшырасу жиілігімен сипатталатын шектегі жиынтығы;

17) географиялық дақылдар – жаңа жағдайларда сынақтан өткізу мақсатымен бірнеше экотиптердің (климатиптердің) неғұрлым тән популяцияларының тұқымдық ұрығынан арнаулы әдістемелер бойынша өсірілетін тәжірибелік дақылдар;

18) дериват – туынды өсімдік және одан немесе оның туындысынан жасалған өнім;

19) зияндылықтың экономикалық шегі – орман ресурстарына келтірілген залал құны бойынша осы зиянкестермен күресуге жұмсалатын шығыннан артып кететін орман зиянкестерінің тығыздығы;

20) кемістігі бар екпе – орман өсірудің белгілі бір жағдайлары үшін шығымдылығы төмен және сапасы нашар екпе;

21) кеспеағаш аймағы – ағаш кесудің барлық түрлері үшін бөлінген немесе ағаштары кесілу сатысындағы орман учаскесі;

22) кеспеағаш аймағын бөлу – шекараны нақтылы және кеспеағаштарды таксациялай отырып айқындау, кесуге жатқызылған ағаштарға белгі соғу, кеспеағаш аймағында есепке алынған сүректерді заттай және ақшалай бағалау жөніндегі іс-шаралар;

23) кеспеағаш аймағынан тыс қоқыс – кеспеағаш аймағынан тыс жерде жатқан және өнеркәсіптік мақсаттарда дайындалмайтын ағаштың (діңдердің және бұтақтардың) табиғи құлап, үзіліп түсуі;

24) кесу жасы – сүректіңдердің толыса бастаған санатынан толысқан санатына өтуден басталатын және басты пайдалану мақсатында кесуге болатын жасы;

25) кесілмеген ағаш – кесуге арналған, бірақ ағаш кесу билетінде көзделген мерзімде кесілмеген орман ағаштары немесе учаскелері;

26) қала ормандары – қалалық елді мекеннің шекарасында өсетін және мемлекеттік орман қоры құрамына енетін, негізінен санитариялық-гигиеналық және рекреациялық функцияларды орындайтын табиғи және (немесе) қолдан өсірілген екпелер;

27) қалыпты екпе – орман өсірудің белгілі бір жағдайында өнімділігі жоғары және орташа,

сапасы жақсы және орташа екпе;

28) қосалқы сүрек ресурстары (материалдары) (бұдан әрі - қосалқы сүрек ресурстары) - ағаштар мен бұталардың қабықтары, бұтақтары, томарлары, тамырлары, жапырақтары, бүршіктері;

29) мемлекеттік орман қоры алқабы - орман орналастыру кезінде орман қорын мемлекеттік есепке алу, арнайы картаға түсіру және орман шаруашылығы іс-шараларын жоспарлау мақсатында мемлекеттік орман қоры құрамында бөлінетін жер учаскелері;

30) мемлекеттік орман қорының санаты - Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен бөлінген мемлекеттік орман қорының ерекше қорғалатын, су сақтау, санитариялық-гигиеналық, рекреациялық, ғылыми немесе өзге де арнайы мақсаттағы, аумағында орман шаруашылығын жүргізу мен орман пайдаланудың ерекше режимі белгіленген бір бөлігі;

31) мемлекеттік орман орналастыру ұйымы - Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын;

32) орман - ағаш пен бұта өсімдіктерінің және тірі табиғаттың басқа да компоненттерінің жиынтығы негізінде белгілі бір аумақта қалыптасатын, қоршаған ортамен өзара байланыстағы және маңызды экологиялық, экономикалық және әлеуметтік мәні бар табиғи кешен;

33) орман аурулары - қоршаған ортаның қолайсыз факторларынан немесе ауру өсімдіктерден сау өсімдіктерге берілетін организмдерден туындайтын және өсімдіктер құрылысының өзгеруіне немесе олардың құрып кетуіне әкеп соқтыратын патологиялық процестер;

34) орман дақылдары - орманның ағаш және бұта тұқымдыларынан қолдан өсірілген екпелер;

35) орман дақылдарының қоры - орман көмкермеген жерлер (ағашы кесілген орындар, өртендер, алаңқайлар, селдір ормандар) және ормандануы орманды қолдан өсіру арқылы ғана мүмкін болатын ормансыз жерлер;

36) орман зиянкестері - орман екпелерін зақымдайтын организмдер;

37) орман иеленуі - орман шаруашылығын жүргізу және орман пайдалану, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жұмыс істеуі үшін мемлекеттік орман иеленушілерге Қазақстан Республикасының Үкіметі беретін мемлекеттік орман қоры учаскелерін иелену және пайдалану құқығы, сондай-ақ жекеше орман иеленушілерге осы Кодексте белгіленген тәртіппен берілетін жекеше орман қорын иелену, пайдалану және оған билік ету құқығы;

38) орман иеленушілер - мемлекеттік орман қоры учаскелері тұрақты жер пайдалану құқығымен берілген мемлекеттік ұйымдар, сондай-ақ осы Кодекске сәйкес жекеше орман қоры учаскесі меншігінде болатын жеке және мемлекеттік емес заңды тұлғалар;

39) орман қарау аймағы - орманшылық аумағын күзету үшін бір орманшыға бекітіліп берілетін, осы Кодексте және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен айқындалатын орманшылық аумағының бір бөлігі;

40) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау - орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті органның Қазақстан Республикасының заңнамасы белгілеген талаптарға тексерілетін субъектілер қызметінің сәйкес келуі нысанасына оларды тексеру және бақылау жөніндегі қызметі, оны жүзеге асыру барысында және оның нәтижелері бойынша жедел араласпай-ақ құқық шектеу сипатындағы шаралар қолданылуы мүмкін;

41) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік қадағалау - орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті органның тексерілетін субъектілердің Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтауын тексеру және бақылау жөніндегі қызметі, оны жүзеге асыру барысында және оның нәтижелері бойынша құқық шектеу сипатындағы шаралар, оның ішінде жедел ден қою шаралары қолданылуы мүмкін;

42) орман қорын пайдалану - жеке және заңды тұлғалардың Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген орман пайдалану, сондай-ақ орман қоры аумағындағы жерді, суды және кең таралған пайдалы қазбаларды шаруашылық және өзге де мақсаттарда пайдалану құқығы;

43) орман қорын түгендеу - орман қорының жекелеген учаскелерінің сандық және сапалық көрсеткіштерін сипаттау, картаға түсіру және анықтау жөніндегі жұмыстар кешені;

44) орман орамы - орман шаруашылығын жүргізуді ұйымдастыру үшін қызмет ететін жергілікті жерде орман жолдарымен, табиғи шептермен (өзен жағалаулары, тау жоталары, жолдар және басқалар) шектелген орман қоры аумағының бір бөлігі;

45) орман өрт сөндіру станциясы - орман өрттерінің алдын алу және оларды уақтылы жою жөніндегі шаралардың жүргізілуін қамтамасыз ететін өртке қарсы қызмет пен техниканы

орналастыруға арналған мемлекеттік орман иеленушінің объектісі;

46) орман өсіру – бұрын орман болмаған аумақтарда ағаш екпелерін қолдан отырғызу және өсіру;

47) орман пайдалану – орман ресурстары мен орманның пайдалы қасиеттерін пайдалану жөніндегі заңдық және экономикалық жағынан регламенттелген қызмет;

48) орман пайдаланушы – осы Кодексте белгіленген тәртіппен уақытша орман пайдалану құқығы берілген жеке немесе заңды тұлға;

49) орман питомнигі – орман қоры аумағының ағаш және бұта тұқымдас екпе материалдарды өсіруге арналған учаскесі;

50) орман соқпағы – орман орамдарының шекараларын белгілеу немесе өзге мақсаттар үшін ағаш және бұта өсімдіктерінен тазартылып жасалған белдеу;

51) орман телімі – бастапқы орман шаруашылығы есептік бірлігі болып табылатын, орман орамы аумағының таксациялау сипаттамалары, топырақ-типологиялық жағдайлары және шаруашылық маңызы бойынша біртекті бөлігі;

52) орман тұқымы плантациясы – берілген тұқым қуалаушылық қасиеттері және себу сапасы жоғары сорттық, элиталық немесе будан тұқымдарын жүйелі түрде (ұзақ уақыт бойы) алуға арналған артықшылығы бар ағаштардың тұқымды, немесе вегетативтік ұрпағы болып табылатын өсімдіктердің арнаулы генетикалық схема бойынша отырғызылып, қолдан өсірілген екпесі;

53) орман тұқым шаруашылығы – тұқым қуалаушылық қасиеттері құнды және себу сапасы жоғары тұқым алуға бағытталған орман тұқымдарын дайындау, өңдеу, сақтау және пайдалану, олардың сапасы мен шығу тегіне бақылау жасау жөніндегі іс-шаралар кешені;

54) орман шаруашылығы – орман қорын күзету және қорғау, ормандарды молықтыру мен орман өсіру, орман пайдалануды реттеу және оның жүзеге асырылуын бақылау жөніндегі іс-шараларды қамтитын орман қорын зерттеу және оның есебін жүргізу жөніндегі қызметті жүзеге асыратын экономика саласы;

55) орман шаруашылығын жобалау – орман өсімдіктері, агроорман-мелиорациялық, өртке қарсы іс-шараларды, орман және аңшылық шаруашылығы объектілерін салуды жобалау жөніндегі жұмыстардың кешені;

56) орман шаруашылығы жолдары – орман шаруашылығы, өртке қарсы мақсаты бар, орман шаруашылығын жүргізу және орман пайдалануды жүзеге асыру үшін орманды аумақтардың қол жетімділігін қамтамасыз ететін орман шаруашылығы объектілері;

57) орман шаруашылығы мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – орман мекемесі) – мемлекеттік орман қорын күзету және қорғау, ормандарды молықтыру және орман өсіру, орман пайдалануды реттеу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен құрылған мекеме;

58) орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган (бұдан әрі – уәкілетті орган) – орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласында басқару, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын мемлекеттік орган;

59) орман шаруашылығы іс-шаралары – орман қорын күзету, қорғау, ормандарды молықтыру және орман өсіру, орман пайдалануды реттеу жөнінде орман орналастыру материалдары негізінде жүргізілетін ұйымдастырушылық және техникалық іс-шаралар кешені;

60) орман шеберінің учаскесі – орманшылық аумағының құрамында екі және одан да көп орман қарау аймағы бар бір орман шеберіне бекітілген және орман шаруашылығы іс-шараларын орындауға арналған бір бөлігі;

61) ормандағы өрт қаупі бар маусым – климат және ауа райы факторларын негізге алып, орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган, облыстық атқарушы орган айқындайтын, орман өрті шығу қаупі болуы мүмкін күнтізбелік жылдың бір бөлігі;

62) ормандану – ағаш өспеген алқаптарда орманды қолдан өсіру немесе орманның табиғи түрде өсуі;

63) ормандарды күзету – орман өртінің алдын алу және орман өртіне, ағаштың заңсыз кесілуіне және Қазақстан Республикасының орман заңнамасын басқа да бұзушылықтарға қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар жиынтығы;

64) орманды күтіп-баптау мақсатында ағаш кесу – жоғары өнімді және төзімді екпелерді қалыптастыру мақсатында екпелердің арасынан өспей қалған немесе ағаштардың басты тұқымдарының

өсуіне кедергі келтіретін ағаштарды жою жолымен жүзеге асырылатын орманды мерзімдік күтіп-баптау;

65) орманның қайта түлеуі – сүректіңдер арасында, сондай-ақ ағашы кесілген, өрт шалған және бұрын орман болған басқа да алаңдарда орманның жаңа түптерінің пайда болуының табиғи процесі;

66) орманды қорғау – орманды орман зиянкестерінен, ауруларынан және табиғи, антропогендік және техногендік сипаттағы қолайсыз факторлар әсерінен қорғау жөнінде жер үстіндегі және авиациялық әдістермен жүзеге асырылатын іс-шаралар жиынтығы;

67) орманды молықтыру – орман ағаштарын отырғызуға немесе орманды күтіп-баптау және оны сауықтыру жөніндегі шараларды қоса алғанда, бұрынғы орманды алаңдарды табиғи түрде қайта жаңғыртуға ықпал ететін шаралар жүргізу;

68) орманды (кеспеағаш аймағын) таксациялау – орман ресурстарының, соның ішінде кесу көзделетін екпе ағаштардың сапалық және сандық сипаттамаларын анықтау, есепке алу, бағалау жөніндегі іс-шаралар;

69) орманды өңір – қандай да бір аумақта орман басқан жерлердің оның жалпы алаңына орман өскен жердің арақатынасы арқылы анықталып, пайызбен белгіленетін дәрежесі;

70) орманның аса қауіпті зиянкестері – жаппай көбейіп, таралатын, сөйтіп ормандарға зияндылықтың экономикалық шегінен асып кететін залал келтіретін зиянкес организмдер;

71) орманның генетикалық резерваты – өсімдіктер түрі, түр тармағы популяциясының генетикалық-селекциялық тұрғыдан құнды бөлігі бар орман учаскесі;

72) орманның жинақталмаған ағаштары – қолдан өсірілген (себілген немесе отырғызылған), бірақ орманды алқаптарға көшірілмеген ағаштар;

73) орманның санитариялық жай-күйі – қоқыстанған, солып қалған және құраған ағаштардың болуы, зиянкестер санының және орман аурулары таралуының қарқыны, орманның жай-күйіне кері әсер ететін басқа да жағымсыз факторлар туралы мәліметтерді қамтитын орман жай-күйінің сипаттамасы;

74) орманшылық – орман иеленушінің өз шекарасында орналасқан, орман шаруашылығы іс-шараларын жоспарлау мен орындауға, орман пайдалану көлемін есептеуге арналған құрылымдық бөлімшесі;

75) өртең – екпе ағашын өрт жойып жіберген, ал жаңа түптері әлі көтеріле қоймаған орман алқабы;

76) өскін – орман жапырақтары астында немесе ағашы кесілген жерде қалып қойған, көтеріліп өсуге немесе аналық сүректіңдерді алмастыруға жарамды ағаш өсімдіктерінің жас шыбықтары;

77) санитариялық мақсатта ағаш кесу – орманның санитариялық жай-күйін жақсарту мақсатында жүргізілетін ағаш кесу (ішінара, жаппай), оның барысында жекелеген ауру, зақымданған, солып қалған және құраған ағаштар кесіледі;

78) селдіреу – жуандығы 0,1 - 0,2 мөлшеріндегі жасы бірінші және екінші сыныптағы шыбықтарды қоспағанда, табиғи түрде қалыптасқан сүректіңдер;

79) сөл алу – ағаштардың діңдерінен шайыр, сөл алу үшін оларды көктеп-өсу кезеңінде қолдан зақымдау;

80) сүректің – орман екпелерінің негізгі компоненті болып табылатын ағаштар жиынтығы;

81) тез өсетін ағаш және бұта тұқымдылары – өнеркәсіптік және энергетикалық мақсаттарда арнайы мақсаттағы плантациялық екпелер құру үшін өсірудің қарқынды агротехникасы қолданылатын ағаш және бұта тұқымдылар;

82) тексеру кезеңі – орман шаруашылығын жүргізу үшін орман орналастыру жобасы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақты басқару жоспары әзірленетін мерзім;

83) тұрақты орман тұқым базасы – тұқым қуалаушылық қасиеті құнды және себу сапасы жоғары тұқым алу үшін Қазақстан Республикасының орман заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік орман қорында аумағы жағынан бөлінген, селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілер жиынтығы;

84) тұрақты орман тұқымы учаскесі – осы орман өсіру жағдайларында ұзақ уақыт бойы тұқым алуға арналған артықшылығы бар екпелерде, тұқым плантацияларында артықшылығы бар ағаштардан дайындалған тұқымдардан өсірілген, егілген немесе отырғызылған көшеттерден жасалған жоғары өнімді табиғи түрдегі немесе орман дақылдары екпелерінің қалыптасқан учаскелері;

85) усадьба – ағаш өспеген алқаптарға жататын, орман шаруашылығын жүргізумен және ерекше

қорғалатын табиғи аумақтардың жұмыс істеуімен байланысты тұрғын үйге арналған және кісі тұрмайтын қора-жайлар орналасқан жер учаскелерін білдіретін мемлекеттік орман қоры алқаптарының түрі;

86) шайыр – қылқан жапырақты ағаштар зақымданған кезде бөлінетін қоймалжың зат;

87) шоқ ормандар – орманды дала аймағында шағын учаскелер (0,1-ден 30 гектарға дейін) болып өсетін табиғи ормандар.

Ескерту. 4-бап жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.07.10 N 34-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

2-тарау. Орман құқығы қатынастарының объектілері мен субъектілері

5-бап. Орман құқығы қатынастарының объектілері

1. Орман қоры жерлерін, орман ресурстары мен орманның пайдалы қасиеттерін қамтитын Қазақстан Республикасының орман қоры орман құқығы қатынастарының объектісі болып табылады.

2. Орман құқығы қатынастарының объектілері осы Кодексте және Қазақстан Республикасының салық заңнамасында белгіленген тәртіппен ақылы жағдайда ормандардың көп функциялы маңызы ескеріле отырып пайдаланылады.

Ескерту. 5-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6-бап. Қазақстан Республикасының орман қоры

1. Қазақстан Республикасының аумағындағы барлық орман, сондай-ақ орман өсімдіктері өспеген, бірақ орман шаруашылығының қажеттеріне арналған орман қоры жерлері Қазақстан Республикасының орман қорын (бұдан әрі - орман қоры) құрайды.

2. Орман қоры мемлекеттік және жеке орман қорларынан тұрады.

3. Мемлекеттік орман қорына:

1) ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жерлеріндегі (орманды және ағаш өспеген алқаптарды қоса алғанда) табиғи және қолдан өсірілген ормандар;

2) табиғи және қолдан өсірілген ормандар, сондай-ақ мемлекеттік орман қоры жерлеріндегі орман шаруашылығының қажеттері үшін берілген, орман өсімдіктері өспеген жер учаскелері;

3) халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдарының, каналдардың, магистральды құбырлардың және басқа желілік құрылыстардың белдеулеріндегі ені он метр және одан көбірек, алаңы 0,05 гектардан астам қорғаныштық екпелері жатады.

4. Жеке орман қорына Қазақстан Республикасының Жер кодексіне сәйкес жеке және мемлекеттік емес заңды тұлғаларға жеке меншікке немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануға орман өсіру үшін нысаналы мақсатпен берілген жерлерде, солардың қаражаты есебінен жасалған:

1) қолдан өсірілген екпелер;

2) табиғи тұқымдық және (немесе) вегетативтік жолмен пайда болған екпелер;

3) жеке орман питомниктері;

4) арнайы мақсаттағы плантациялық екпелер;

5) агроорман-мелиорациялық екпелер;

6) жеке меншіктегі шаруашылық автомобиль жолдарына бөлінген белдеулердегі қорғаныштық екпелер жатады.

5. Орман қорына:

1) мемлекеттік орман қорының жерінен тыс орналасқан жекелеген ағаштар және көлемі 0,05 гектардан кем шоқ ағаштар, ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердегі бұта өсімдіктер;

- 2) қала ормандарын қоспағанда, елді мекендер шекарасы шегіндегі жасыл желектер;
- 3) үй маңындағы, саяжайлар мен бау-бақша учаскелеріндегі ағаштар мен бұталар кірмейді.

Ескерту. 6-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

7-бап. Орман қорына меншік құқығы

1. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік орман қоры мемлекеттік меншік объектілеріне жатады және республикалық меншікте болады.

2. Жекеше орман қоры учаскелерін иеленуді, пайдалану мен оған билік етуді, осы Кодекске және Қазақстан Республикасының өзге де заң актілеріне сәйкес, жекеше орман иеленушілер жүзеге асырады.

8-бап. Орман қорының жерлері

1. Орман қорының жерлері мемлекеттік және жекеше орман қоры жерлеріне бөлінеді.

2. Мемлекеттік орман қорының жерлеріне табиғи түрде ағаш өскен, бюджет қаражаты есебінен қолдан ағаш өсірілген және ағаш өспеген (орманды және ағаш өспеген алқаптар), орман шаруашылығын жүргізетін мемлекеттік ұйымдарға тұрақты жер пайдалануға берілген жерлер жатады.

3. Жекеше орман қоры жерлеріне Қазақстан Республикасының Жер кодексіне сәйкес жеке және мемлекеттік емес заңды тұлғаларға жеке меншікке немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануға орман өсіру үшін нысаналы мақсатпен берілген:

- 1) қолдан өсірілген екпелер;
- 2) табиғи тұқымдық және (немесе) вегетативтік жолмен пайда болған екпелер;
- 3) жекеше орман питомниктері;
- 4) арнайы мақсаттағы плантациялық екпелер;
- 5) агроорман-мелиорациялық екпелер;
- 6) жеке меншіктегі шаруашылық автомобиль жолдарына бөлінген белдеулердегі қорғаныштық екпелер орналасқан жерлер жатады.

4. Мемлекеттік орман қоры жерлерінің шекарасы жерге орналастыру жұмыстарын жүргізу кезінде орман орналастыру материалдарының негізінде белгіленеді және нақтыланады.

5. Мемлекеттік орман қорының жерлерін сатып алу-сату, кепілге беру және басқа мәмілелер жасасу арқылы иеліктен шығаруға жол берілмейді.

6. Орман қорының жерлерін беру, алып қою және пайдалану тәртібі осы Кодекспен, Қазақстан Республикасының Жер және Азаматтық кодекстерімен айқындалады.

Ескерту. 8-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

9-бап. Орман ресурстары және орманның пайдалы қасиеттері

1. Орман ресурстары сүрек қорынан, шайыр мен ағаш шырындарынан, қосалқы сүрек ресурстарынан, жабайы өсетін жемістерден, жаңғақтардан, саңырауқұлақтардан, дәрілік өсімдіктер мен техникалық шикізаттан, орман қорында болатын, жинақталатын және өндірілетін өзге де өсімдік пен мал өнімдері қорынан тұрады.

2. Орманның өсіп тұрған кезінде өзіне тән экологиялық және әлеуметтік мәні бар функциялары (оттегін бөліп шығару, көмір қышқыл газын бойына сіңіру, топырақты су және жел эрозиясынан сақтау, топырақтың жоғары қабатындағы ылғалды ішкі қабатына тарту, бальнеологиялық және климат реттеушілік қасиеттері) оның пайдалы қасиеттеріне жатады.

10-бап. Орман құқығы қатынастарының субъектілері

Ормандарды күзетуді, қорғауды, молықтыруды, орман өсіру мен (немесе) орман пайдалануды жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар, сондай-ақ мемлекеттік органдар орман құқығы қатынастарының субъектілері болып табылады.

2-бөлім. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы мемлекеттік басқару, бақылау және қадағалау

Ескерту. Тақырыпқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3-тарау. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы мемлекеттік басқару

11-бап. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы мемлекеттік басқаруды жүзеге асыратын лауазымды адам және мемлекеттік органдар жүйесі

Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы мемлекеттік басқаруды жүзеге асыратын лауазымды адамға және мемлекеттік органдар жүйесіне Қазақстан Республикасының Президенті, Қазақстан Республикасының Үкіметі, уәкілетті орган және оның аумақтық бөлімшелері, сондай-ақ Конституцияда, осы Кодексте, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде айқындалған өз құзыреті шегінде облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдары жатады.

Ескерту. 11-бап жаңа редакцияда - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен, өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

11-1-бап. Орман қорын күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді қамтамасыз ету жүйесі

Орман қорын күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді қамтамасыз ету жүйесіне:

- 1) Қазақстан Республикасының Үкіметі;
- 2) аумақтық бөлімшелері бар ведомствосын қоса алғанда, уәкілетті орган;
- 3) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы қызметті жүзеге асыратын өзге де мемлекеттік органдар;
- 4) жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару органдары;
- 5) орман мекемелері мен табиғат қорғау ұйымдары;
- 6) мемлекеттік орман орналастыру ұйымдары;

РҚАО-ның ескертпесі!

7) тармақша 2015.01.01 бастап қолданысын тоқтатады.

7) орман қорын күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді қамтамасыз ету саласындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорындар;

- 8) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру

саласындағы ғылыми ұйымдар;

9) орман иеленушілер мен орман пайдаланушылар;

10) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру мақсатында құрылған қоғамдық бірлестіктер кіреді.

Ескерту. Заң 11-1-баппен толықтырылды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

12-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы құзыреті

Қазақстан Республикасының Үкіметі:

1) мемлекеттік орман саясатының негізгі бағыттарын әзірлейді және оның іске асырылуын қамтамасыз етеді;

2) мемлекеттік орман қорын иелену, пайдалану және оған билік ету құқығын жүзеге асырады;

3) осы Кодекстің 22-бабының 2-тармағында аталған мемлекеттік заңды тұлғаларға орман пайдалану құқығымен мемлекеттік жер қоры учаскелерін береді ;

4) орман қорын күзету, қорғау және пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру мәселелері жөніндегі бағдарламаларды бекітеді;

5) мемлекеттік орман қорын санаттар бойынша бөлуді бекітеді;

6) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сүрікті түбірімен босату және ағаш кесу ережелерін бекітеді;

7) өзендер, көлдер, су қоймалары, каналдар және басқа су объектілері жағалауларындағы ормандардың тыйым салынған белдеулерінің енін белгілеу қағидаларын бекітеді;

8) мемлекеттік орман қорының аумағында орман орналастыруды жүргізу қағидаларын бекітеді;

9) **алып тасталды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;**

10) Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген өсімдіктерді алып қою көлемін бекітеді ;

11) Қазақстан Республикасының орман заңдарын бұзу арқылы келтірілген зиянның мөлшерін есептеудің базалық ставкаларын бекітеді;

12) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды күзету, қорғау, орман қорын пайдалану, молықтыру мен орман өсіру жөніндегі нормалар мен нормативтерді бекітеді;

13) ағаштардың қурауы мен құрып кету қатері төнген кезде мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесуге тыйым салу туралы шешім қабылдайды;

14) **алып тасталды**

15) Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман инспекциясы мен мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдарын айырым белгілері бар нысанды киіммен (погонсыз) қамтамасыз етудің заттай нормаларын бекітеді;

16) мемлекеттік орман қоры аумағында шайырды, ағаш шырынын, қосалқы сүрек ресурстарын дайындау, орманды жанама пайдалану қағидаларын бекітеді;

17) ұзақ мерзімді орман пайдалану кезінде орман пайдаланушылар әзірлейтін өртке қарсы іс-шаралар жоспарларына қойылатын талаптарды айқындайды;

17-1) ормандарды молықтыру және орман өсіру қағидаларын бекітеді;

17-2) көшет материалы мен арнайы мақсаттағы плантациялық екпелер өсіру үшін мемлекеттік орман қорының учаскелерін пайдалану қағидаларын бекітеді;

17-3) карантиндік түрлерді қоспағанда, орманның аса қауіпті зиянкестері мен ауруларының тізбесін және оларға қарсы күрес тәртібін бекітеді;

17-4) ағаш кесу билеті мен орман билетінің нысандарын, оларды есепке алу, сақтау, толтыру және беру қағидатын бекітеді;

17-5) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесілген орындарды қуәландыру қағидаларын бекітеді;

17-6) мемлекеттік орман қорында таңбалар қолдану қағидаларын бекітеді;

17-7) орман қорының аумағында өрттен келтірілген залалды есепке алу, анықтау және өтеу қағидаларын бекітеді;

17-8) мемлекеттік орман қоры аумағында орман пайдаланушылар сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік, спорттық және басқа да іс-шаралар өткізетін орындардағы өрт сөндіру құралдарының тиесілік нормаларын бекітеді;

17-9) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шартын аумақтық бөлімшелерде мемлекеттік тіркеу қағидаларын бекітеді;

17-10) тез өсетін ағаш және бұта тұқымдыларды плантацияларға отырғызуға және онда өсіруге, жекеше орман питомниктерін құруға және дамытуға жұмсалатын шығындарды өтеу қағидаларын бекітеді;

17-11) орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидаларын бекітеді;

17-12) орман қорын мемлекеттік есепке алуды; мемлекеттік орман кадастрын; ормандардың мемлекеттік мониторингін жүргізу қағидаларын бекітеді;

17-13) мемлекеттік орман иеленушінің орман өрт сөндіру станциясы туралы ережесін бекітеді;

17-14) дериваттар тізбесін бекітеді;

17-15) орман ресурстары сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар; аңшылық шаруашылығының мұқтаждары; жанама орман пайдалану үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген мемлекеттік орман қоры жерлерінде орман пайдаланушыларға құрылыс объектілерін салуға учаскелер беру және осы учаскелерді осындай объектілер салуға пайдалануға рұқсат беру қағидаларын бекітеді;

17-16) орман тұқымдарын дайындау, қайта өңдеу, сақтау мен пайдалану және олардың сапасына бақылау жасау қағидаларын бекітеді;

17-17) орман қоры аумағында ағаштың заңсыз кесілуінен келтірілген залалды есепке алу және анықтау қағидаларын бекітеді;

17-18) Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман инспекциясы лауазымды адамдарының орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыруы жөніндегі қағидаларын бекітеді;

17-19) мемлекеттік орман күзеті туралы ережені бекітеді;

18) өзіне Қазақстан Республикасының Конституциясымен, заңдарымен және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен жүктелген өзге де функцияларды орындайды.

Ескерту. 12-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005.01.01 бастап күшіне енеді), 2008.12.10 N 101-IV (2009.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі), 2011.01.06 N 379-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

13-бап. Уәкілетті органның және оның аумақтық бөлімшелерінің құзыреті

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Уәкілетті орган:

1) Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген құзыреті шегінде мемлекеттік орман қорын иелену мен пайдалануды жүзеге асырады;

1-1) мемлекеттік орман саясатын қалыптастыру жөнінде ұсыныстар тұжырымдайды және оны іске асырады;

2) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру мәселелері жөнінде бағдарламалар әзірлеп, олардың орындалуын қамтамасыз етеді;

3) орман қорын күзетуді, қорғауды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді ұйымдастырады және қамтамасыз етеді, өзінің функционалдық қарауындағы мемлекеттік орман қоры аумағында орман

пайдалануды реттейді;

4) Қазақстан Республикасының орман қорын күзету, қорғау және пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы нормативтік құқықтық актілерін әзірлейді және бекітеді;

5) орман қорының жай-күйіне, күзетілуіне, қорғалуына, пайдаланылуына, ормандардың молықтырылуы мен орман өсіруге тексерулер арқылы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

6) мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі есептік кеспеағаш аймағын және ағаштың кесілетін жасын әзірлеу мен бекітуді қамтамасыз етеді;

7) өздерінің функционалдық қарауындағы мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру жөніндегі тендерлердің материалдарын, сондай-ақ тендер жеңімпазымен жасалатын шарттардың жобаларын облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарымен, аумақтық бөлімшелермен және өзге де мемлекеттік органдармен келіседі;

8) мемлекеттік орман қоры аумағында орман қорының мемлекеттік есебін, мемлекеттік орман кадастрын, ормандардың және орман орналастырудың мемлекеттік мониторингін жүргізу қағидаларын әзірлейді және оларды жүргізуді қамтамасыз етеді;

9) **алынып тасталды - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.**

10) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен орман қатынастары саласында халықаралық ынтымақтастықты жүзеге асырады;

11) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының орман шаруашылығымен айналысатын құрылымдық бөлімшесі басшысының, сондай-ақ орман мекемелері мен табиғат қорғау ұйымдары басшыларының орман қорының жай-күйі, оны күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру мәселелері бойынша есебін тыңдайды;

12) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын, сондай-ақ ормандардың жай-күйіне және молықтырылуына қауіп төндіретін жұмыстарды тоқтата тұрады, шектейді, тоқтатады;

13) орман қорын күзету, қорғау және пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру, орман селекциясы және орман тұқым шаруашылығы саласындағы ғылыми-техникалық даму бағыттарын айқындайды, ғылыми зерттеуді және жобалау-іздістіру жұмыстарын ұйымдастырады;

14) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті өкілді және атқарушы органдары өкілдерінің қатысуымен өз қарауындағы мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру жөнінде тендерлер ұйымдастырады және өткізеді;

15) Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдар саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды;

16) **алынып тасталды;**

17) мынадай: мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдаланғаны үшін төлемақы мөлшерлемелерін есептеу; орман қоры аумағында өрттен келтірілген залалды есепке алу және анықтау бойынша; орман қоры аумағында ағаштың заңсыз кесілуінен келтірілген залалды есепке алу және анықтау бойынша әдістемелік нұсқаулар әзірлейді және бекітеді;

18) "Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес ведомстволық есептіліктің, тексеру парақтарының нысандарын, тәуекел дәрежесін бағалау критерийлерін, жыл сайынғы тексерулер жоспарларын әзірлейді және бекітеді;

18-1) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының орман шаруашылығымен айналысатын құрылымдық бөлімшелерінің, сондай-ақ орман мекемелері мен табиғат қорғау ұйымдарының орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру мәселелері бойынша қызметін үйлестіреді;

18-2) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдаланушылар жүзеге асыратын сүрек дайындау жөніндегі қызметті лицензиялауды жүзеге асырады;

18-3) орман орналастыру жобаларын бекітеді;

18-4) өсімдіктер дүниесінің объектілерін, олардың бөліктері мен дериваттарын, оның ішінде сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген санатқа жатқызылған өсімдіктер түрлерін Қазақстан

Республикасына әкелуге және одан тысқары жерлерге әкетуге рұқсаттар беру қағидаларын әзірлейді және бекітеді және рұқсаттар береді;

18-5) мемлекеттік орман қоры аумағында ағаш кесудің жыл сайынғы көлемдерін қалыптастырады және бекітеді;

18-6) орман тұқымдарын аудандастыруды әзірлейді және бекітеді;

18-7) орман шаруашылығы саласында ынталандыру қағидаларын және құрметті атақтар, омырауға тағатын белгілер мен құрмет грамоталарын беру тәртібін әзірлейді және бекітеді;

18-8) орман қорын күзету мен қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидаларын әзірлейді;

18-9) білім беру саласындағы уәкілетті мемлекеттік органның келісімі бойынша мектеп орманшылығын ұйымдастыру және оның жұмыс істеуі қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

18-10) орман ағаштарын, питомниктерді, табиғи түрде қайта түлеуге ықпал ету шаралары жүргізілген және мемлекеттік орман қорында табиғи өсірілуге қалдырылған алқаптарды түгендеуді жүргізу тәртібін әзірлейді және бекітеді;

18-11) орман орналастыруды жүргізу нұсқаулығын әзірлейді және бекітеді;

18-12) орман ресурстары сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар; аңшылық шаруашылығының мұқтаждары; жанама орман пайдалану үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген мемлекеттік орман қоры жерлерінде орман пайдаланушыларға құрылыс объектілерін салуға учаскелер беру және осы учаскелерді осындай объектілер салу үшін пайдалануға рұқсат беру қағидаларын әзірлейді;

18-13) орман ресурстары сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар; аңшылық шаруашылығының мұқтаждары, жанама орман пайдалану үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген мемлекеттік орман қоры жерлерінде орман пайдаланушыларға құрылыс объектілерін салуға учаскелер береді және осы учаскелерді осындай объектілер салу үшін пайдалануға рұқсат береді;

18-14) дериваттардың тізбесін әзірлейді;

18-15) Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген өсімдіктерді алып қою көлемі бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметіне ұсыныстар енгізеді;

18-16) Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман инспекциясы мен мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдарын айырым белгілері бар нысанды киіммен (погонсыз) қамтамасыз етудің заттай нормаларын әзірлейді;

18-17) Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман инспекциясы мен мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдарының айырым белгілері бар нысанды киім (погонсыз) үлгілерін және оны киіп жүру тәртібін әзірлейді және бекітеді;

18-18) орман тұқымдарын дайындау, қайта өңдеу, сақтау және пайдалану, олардың сапасына бақылау жасау қағидаларын әзірлейді;

18-19) мемлекеттік орман қорын санаттарға бөлу бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметіне ұсыныстар енгізеді;

18-20) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сүректі түбірімен босату және ағаш кесу қағидаларын әзірлейді;

18-21) өзендер, көлдер, су қоймалары, каналдар және басқа да су объектілері жағалауындағы ормандардың тыйым салынған белдеулерінің енін белгілеу қағидаларын әзірлейді;

18-22) Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзудан келтірілген залалдың мөлшерін есептеуге арналған базалық мөлшерлемелер әзірлейді;

18-23) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша нормалар мен нормативтер әзірлейді;

18-24) мемлекеттік орман қоры аумағында шайыр, ағаш шырындарын, қосалқы сүрек ресурстарын дайындау, жанама орман пайдалану қағидаларын әзірлейді;

18-25) ормандарды молықтыру және орман өсіру қағидаларын әзірлейді;

18-26) отырғызылатын материалдарды және арнайы мақсаттағы плантациялық екпелерді өсіру үшін мемлекеттік орман қоры учаскелерін пайдалану қағидаларын әзірлейді;

18-27) карантиндік түрлерді қоспағанда, орманның аса қауіпті зиянкестері мен ауруларының тізбесін және оларға қарсы күрес тәртібін әзірлейді;

18-28) ағаш кесу билеті мен орман билетінің нысандарын, оларды есепке алу, сақтау, толтыру

және беру қағидатын әзірлейді;

18-29) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесілген жерлерді куәландыру қағидаларын әзірлейді;

18-30) мемлекеттік орман қорында таңбалар қолдану қағидаларын әзірлейді;

18-31) орман қоры аумағында өрттер келтіретін залалды есепке алу, анықтау және өтеу қағидаларын әзірлейді;

18-32) орман қоры аумағында ағаштың заңсыз кесілуінен келтірілген залалды есепке алу мен анықтау қағидаларын әзірлейді;

18-33) мемлекеттік орман қоры аумағында орман пайдаланушылар сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік, спорттық және басқа да іс-шаралар өткізетін орындарда өрт сөндіру құралдарының тиесілік нормаларын әзірлейді;

18-34) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шартын аумақтық бөлімшелерде мемлекеттік тіркеу қағидаларын әзірлейді;

18-35) тез өсетін ағаш және бұта тұқымдыларды плантацияларға отырғызуға және онда өсіруге, жекеше орман питомниктерін құруға және дамытуға жұмсалған шығындарды өтеу қағидаларын әзірлейді;

18-36) мемлекеттік орман иеленушінің орман өрт сөндіру станциясы туралы ережесін әзірлейді;

18-37) Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман инспекциясы лауазымды адамдарының орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыру жөніндегі қағидаларды әзірлейді;

18-38) мемлекеттік орман күзеті туралы ережені әзірлейді;

19) осы Кодексте, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

2. Уәкілетті органның аумақтық бөлімшелері (бұдан әрі – аумақтық бөлімшелер):

1) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру мәселелері бойынша бағдарламалар әзірлеуге және оны орындауға қатысады;

1-1) мемлекеттік орман саясатын қалыптастыру жөнінде ұсыныстар тұжырымдауға және оны іске асыруға қатысады;

2) **алып тасталды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;**

3) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығы іс-шаралары орындалуының сапасына және олардың орман орналастыру жобаларына сәйкестігіне мемлекеттік бақылау жасауды жүзеге асырады;

4) **алып тасталды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;**

5) облыстың жергілікті атқарушы органының орман шаруашылығымен айналысатын құрылымдық бөлімшесі басшысының, сондай-ақ орман мекемелері мен табиғат қорғау ұйымдары басшыларының орман қорының жай-күйі, оны күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру мәселелері жөніндегі есебін қарайды;

6) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын, сондай-ақ ормандардың жай-күйіне және молықтырылуына қауіп төндіретін жұмыстарды тоқтата тұрады, шектейді және тоқтатады;

7) Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдар саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды;

8) **алып тасталды;**

9) мыналарға:

орман қорындағы сандық және сапалық өзгерістерге, оның санитариялық жай-күйіне;

мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын орман пайдалануға беру тәртібіне және ұзақ мерзімді орман пайдалану шарттарының сақталуына;

ормандарда өрт қауіпсіздігі талаптарының, орман өрттерінің алдын алу жөніндегі, оларды уақтылы байқауды және жоюды қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралардың орындалуына, сондай-ақ өртеңдер алқаптарын есепке алудың дәлме-дәлдігіне және мемлекеттік орман қорына өрттен

келтірілген залалды анықтауға, орман өрттерінің салдарларын жою жөнінде қолданылған шаралардың уақтылығына;

ормандарды зиянкестер мен аурулардан қорғау жөніндегі іс-шаралардың орындалуына, орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының пайда болуының, таралуының алдын алу жөнінде қолданылған шаралардың уақтылығына, осы ошақтарды, табиғи және антропогендік сипаттағы қолайсыз әсерлерден екпелердің әлсіреуін және құрап-солып қалуын есепке алу мен болжаудың дәлме-дәлдігіне;

кеспеағаштардың бөлінуіне;

мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сүректі түбірімен босату мен ағаш кесу қағидаларының, орман пайдаланудың өзге де қағидаларының сақталуына;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ормандарында күзет режимдерінің сақталуына;

мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман тұқымдарының аудандастырылуына, орман тұқымдарын дайындау, өңдеу, сақтау мен пайдалану және олардың сапасын бақылау қағидаларының сақталуына, питомниктер шаруашылығының жүргізілуіне;

орман қоры жерлерінің олардың нысаналы мақсатына сәйкес пайдаланылуына және осы жерлердің қорғалуына;

құрылыс жұмыстары, пайдалы қазбалар өндіру, коммуникациялар тарту және орман шаруашылығын жүргізумен және орман пайдаланумен байланысты емес өзге де жұмыстарды орындау кезінде мемлекеттік орман қорын пайдалану тәртібінің сақталуына мемлекеттік бақылау мен қадағалауды тексерулер арқылы жүзеге асырады;

10) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органдарымен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдаланғаны үшін олар әзірлеген төлемақы мөлшерлемелерінің жобаларын келіседі (сүректі түбірімен босату үшін мөлшерлемелерді қоспағанда);

11) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының функционалдық қарауындағы мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі тендерлердің материалдарына және шарттардың талаптарына тексеруді жүзеге асырады және уәкілетті органға қорытынды ұсынады;

12) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шартын мемлекеттік тіркеуді жүзеге асырады.

3. Уәкілетті органның және оның аумақтық органдарының Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен өз құзыреттері шегінде қабылдаған шешімдерін барлық жеке және заңды тұлғалар орындауға міндетті.

Ескерту. 13-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді), 2006.01.31 N 125 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.12.10 N 101-IV (2009 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2009.07.17 N 188-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2010.03.19 № 258-IV, 2011.01.06 N 378-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

14-бап. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті өкілді органдарының орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы құзыреті

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті өкілді органдары:

1) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі өңірлік бағдарламаларды бекітеді;

2) аумақтық бөлімшелермен келісе отырып, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары жасаған есептеулер негізінде мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану төлемақысының ставкаларын (түбірімен босатылатын сүрек үшін белгіленетін ставкаларды қоспағанда) бекітеді;

3) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары мен ұйымдардың өздерінің функционалдық қарауындағы орман қорының жай-күйі, күзетілуі,

қорғалуы, пайдаланылуы, ормандардың молықтырылуы және орман өсіру мәселелері жөніндегі есептерін қарайды;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету жөніндегі өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 14-бап жаңа редакцияда - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005.01.01 бастап күшіне енеді), өзгеріс енгізілді - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 N 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

15-бап. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы құзыреті

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары:

1) уәкілетті органмен келісе отырып орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі өңірлік бағдарламаларды әзірлеп, оларды іске асырады;

1-1) мемлекеттік орман саясатын қалыптастыру және оны іске асыру жөніндегі ұсыныстарды тұжырымдауға қатысады;

2) ормандарды күзетуді, қорғауды, молықтыру мен орман өсіруді ұйымдастырады және қамтамасыз етеді, өздерінің функционалдық қарауындағы мемлекеттік орман қоры аумағында орман пайдалануды реттейді;

3) мемлекеттік орман қоры аумағында ормандағы өрттердің алдын алу және оларға қарсы күрес жөніндегі іс-шаралардың жыл сайынғы жоспарларын әзірлейді, бекітеді және іске асырады;

4) жеке және заңды тұлғаларды, сондай-ақ ұйымдардың өрт сөндіру техникаларын, көліктері мен басқа да құралдарын ормандағы өрттерді сөндіруге тарту тәртібін айқындайды, осы жұмысқа тартылған жеке тұлғаларды жүріп-тұру өрт сөндіру құралдарымен, тамақпен және медициналық көмекпен қамтамасыз етеді;

5) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес, қоғамдық өрт сөндіру бірлестіктерінің жұмыс істеуіне жәрдемдеседі;

6) орманда өрт қаупі болатын маусымда мемлекеттік орман қоры аумағында өрттерді сөндіру үшін жанар-жағар май материалдарының резервін жасайды;

7) шаруа және фермер қожалықтары мен өзге де ауыл шаруашылығы ұйымдарының орман қорына іргелес аумақтардағы ауыл шаруашылығы алқаптарында, жайылымдық және шабындық жерлерде сабантүбін, аңыздарды және өзге де өсімдік қалдықтарын өртеуіне, қау шөбін өртеуіне бақылау жасауды қамтамасыз етеді;

8) өртке қарсы насихатты, бұқаралық ақпарат құралдарында ормандарды сақтау, ормандарда өрт қауіпсіздігі ережелерін орындау туралы мәселелердің тұрақты берілуін ұйымдастырады;

9) облыс аумағында ормандағы өртке қарсы күрес жөніндегі жұмыстарды үйлестіреді, қажет болған жағдайда осы мақсатта арнайы комиссиялар құрады;

10) орман қоры аумағында орман зиянкестерімен және ауруларымен күрес және орманның санитарлық жай-күйін жақсарту жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады;

11) орман зиянкестері мен ауруларына қарсы күресте авиахимиялық, авиабиологиялық және аэрозольдық іс-шаралар жүргізген кезде, сондай-ақ орманда өрт қаупі жоғары болып тұрған кезеңдерде жеке тұлғалардың мемлекеттік орман қоры аумағында болуына тыйым салу туралы, орман пайдалану құқығын шектеу туралы шешім қабылдайды;

12) уәкілетті органға беру үшін өздерінің функционалдық қарауындағы орман қорының мемлекеттік есебі, мемлекеттік орман кадастры, мемлекеттік орман мониторингі жөнінде материалдар әзірлейді;

13) өздерінің функционалдық қарауындағы мемлекеттік орман қоры учаскелерінде аяқталған объектілерді және орман шаруашылығы іс-шараларын жүргізу нәтижесінде өндірілген дайын өнімдерді

қабылдайды;

13-1) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдаланғаны үшін төлемақы мөлшерлемелерін (сүректі түбірімен босату үшін мөлшерлемелерді қоспағанда) жобаларын әзірлейді;

14) уәкілетті органның және облыстың жергілікті өкілді органының қатысуымен өздерінің қарауындағы мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын ұзақ мерзімді пайдалануға беру жөнінде тендерлер ұйымдастырады және өткізеді;

15) алып тасталды;

16) жергілікті мемлекеттік басқару мүддесінде Қазақстан Республикасының заңнамасымен жергілікті атқарушы органдарға жүктелетін өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 15-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005.01.01 бастап күшіне енеді), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

16-бап.

Ескерту. 16-бап алып тасталды - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

17-бап.

Ескерту. 17-бап алып тасталды - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

18-бап. Орман мекемесінің негізгі қызметі

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Орман мекемесі:

1) орман қорын күзету, қорғау және пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру бағдарламаларын әзірлеуге және оларды орындауға қатысады;

2) ормандарды күзету, қорғау, молықтыру мен орман өсіру, тұрақты орман тұқымдары учаскелері мен орман тұқымдары плантацияларын күтіп-ұстау, орман тұқымдарын дайындау, ұқсату мен сақтау жөніндегі іс-шараларды орындайды;

3) орман орналастыру жобаларына сәйкес орман пайдалану орындары мен олардың көлемін айқындайды;

4) орман ресурстарын тендерге қою үшін материалдар әзірлейді;

5) орман ресурстарының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

6) орман пайдалануға арналған ағаш кесу және орман билеттерін береді;

7) Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдары саласында құқық бұзушылықтардың алдын алу мен олардың жолын кесу жөнінде іс-шаралар қабылдайды;

8) мемлекеттік орман қоры аумағында орман қорының мемлекеттік есебін, мемлекеттік орман кадастрын, ормандардың, орман орналастырудың мемлекеттік мониторингін жүргізу жөніндегі жұмыстарға қатысады;

9) Қазақстан Республикасының орман және азаматтық заңдарына сәйкес, аяқталған объектілер мен орман пайдаланушылардың орман шаруашылығы іс-шараларын жүргізуі нәтижесінде өндірілген дайын өнімді қабылдауды жүзеге асырады;

10) алып тасталды

11) алып тасталды

12) алып тасталды;

13) өзіне орман иелену құқығымен берілген мемлекеттік орман қоры учаскелерінде жануарлар дүниесін күзету жөніндегі іс-шараларды жүзеге асырады.

Ескерту. 18-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2004.12.20. N 13 (2005.01.01 бастап күшіне енеді), 2006.07.07 N 176, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

18-1-бап. Республикалық мемлекеттік кәсіпорындардың орман қорын күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді қамтамасыз ету саласындағы қызметінің түрлері

Республикалық мемлекеттік кәсіпорындар орман қорын күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді қамтамасыз ету саласында:

- 1) мемлекеттік орман қоры аумағында орман орналастыруды;
- 2) орман қорын күзету мен қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды;
- 3) ормандарды молықтыруды және орман өсіруді;
- 4) өсімдіктер дүниесі объектілерін қолдан өсіруді;
- 5) орман шаруашылығын жобалауды жүзеге асырады.

Ескерту. 3-тарау 18-баппен толықтырылды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-тарау. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау

Ескерту. Тақырыпқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

19-бап. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау барлық жеке және заңды тұлғалардың орман қорын пайдаланудың Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртібін, орман шаруашылығын жүргізу, оның ішінде ормандарды күзету, қорғау, ормандарды молықтыру және орман өсіру, олардың есебін жүргізу ережелерін, сондай-ақ Қазақстан Республикасының орман заңдарында, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдарында көзделген өзге де ережелер мен нормаларды сақтауы мақсатында жүзеге асырылады.

2. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелері, өзге мемлекеттік органдар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген құзыреті шегінде жүзеге асырады.

3. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалау тексерулер және байқаулар арқылы жүзеге асырылады.

Тексерулер мен байқаулар «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау

туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылады. Мемлекеттік бақылаудың өзге де нысандары осы Кодекске сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 19-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.01.31 N 125 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2009.07.17 N 188-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2011.01.06 N 378-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

20-бап. Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман инспекциясы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман инспекциясы орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру, жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын уәкілетті органның ведомствосы мен оның аумақтық бөлімшелерінің лауазымды адамдарынан тұрады.

1-1. Уәкілетті орган ведомствосының басшысы лауазымы бойынша бір мезгілде Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік орман инспекторы болып табылады.

2. Уәкілетті орган ведомствосы басшысының орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру, жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелерімен айналысатын орынбасарлары лауазымы бойынша бір мезгілде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік бас орман инспекторының орынбасарлары болып табылады.

3. Уәкілетті орган ведомствосының құрылымдық бөлімшелерінің орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру, жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелерімен айналысатын басшылары лауазымы бойынша бір мезгілде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік аға орман инспекторлары болып табылады.

4. Уәкілетті органның орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру, жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелерімен айналысатын мамандары лауазымы бойынша бір мезгілде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік орман инспекторлары болып табылады.

5. Ведомствоның аумақтық бөлімшелерінің басшылары лауазымы бойынша бір мезгілде тиісті облыстардың Мемлекеттік бас орман инспекторлары болып табылады.

6. Ведомствоның аумақтық бөлімшелері басшыларының орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру, жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелерімен айналысатын орынбасарлары лауазымы бойынша бір мезгілде тиісті облыстардың Мемлекеттік бас орман инспекторларының орынбасарлары болып табылады.

7. Ведомствоның аумақтық бөлімшелерінің құрылымдық бөлімшелерінің орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру, жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелерімен айналысатын басшылары лауазымы бойынша бір мезгілде тиісті облыстардың Мемлекеттік аға орман инспекторлары болып табылады.

8. Ведомствоның аумақтық бөлімшелерінің орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру, жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелерімен айналысатын мамандары лауазымы бойынша бір мезгілде тиісті облыстардың Мемлекеттік орман инспекторлары болып табылады.

Ескерту. 20-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

21-бап. Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман

инспекциясы лауазымды адамдарының құқықтары мен міндеттері

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман инспекциясы лауазымды адамдарының:

1) ормандарды күзету, қорғау, молықтыру және орман пайдалану жөніндегі жұмыстар мен іс-шаралардың барлық түрлерін тексеруді, сондай-ақ орман қоры аумағында орман шаруашылығын жүргізумен және орман пайдаланумен байланысты емес жұмыстарды жүргізген кезде Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіптің сақталуын бақылауды жүзеге асыру мен жеке және заңды тұлғаларға анықталған кемшіліктерді жою жөнінде жазбаша нұсқау беру;

2) алып тасталды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

3) Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдары саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасау;

3-1) осы Кодексті және Қазақстан Республикасы Үкіметінің орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы қаулыларын бұзушылықтарды жою туралы нұсқамалар беру;

3-2) мынадай:

осы Кодекс және Қазақстан Республикасы Үкіметінің орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы қаулылары бұзылған жағдайда кінәлі тұлғаларды әкімшілік жауаптылыққа тарту туралы;

сот шешімі шығарылғанға дейін уақытша сақтау үшін алынған орман ресурстарын, көлік құралдарын, оларды алу құралдарын алып қою туралы қаулыларды шығару;

3-3) тексеру нәтижелері туралы акт жасау;

4) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес орман пайдалану құқығын тоқтата тұру, шектеу, тоқтату;

5) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жеке және заңды тұлғаларға Қазақстан Республикасының орман заңдарын, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдарын бұза отырып мемлекеттік орман қорына келтірілген залалды өтеу туралы талаптар қою;

6) тиісті мемлекеттік органдардың басшыларына Қазақстан Республикасының орман заңнамасын, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту мен пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы заңнамасын бұзуға жол берген лауазымды адамдарды жауапқа тарту жөнінде ұсыныстар енгізу, құқық қорғау органдарына іс-жүргізу шешімдерін қабылдау үшін қылмыстық жауаптылықты көздейтін бұзушылықтар туралы хабарлау;

7) заңсыз қолға түсірілген орман ресурстарын, көлік құралдарын және құқық бұзушылықтарды жасау құралдары болып табылатын өзге де заттарды алып қою, сот шешімі шығарылғанға дейін олардың сақталуын қамтамасыз ету құқығы бар.

2. Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман инспекциясының лауазымды адамдары:

1) орман шаруашылығы іс-шараларының орындалу сапасын және олардың мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі орман орналастыру жобаларына сәйкестігін;

1-1) орман қорының сандық және сапалық өзгерістерін, орманның санитарлық жай-күйін, ормандағы ағаштардың патологиялық жағдайын;

2) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын орман пайдалануға беру тәртібін және ұзақ мерзімді орман пайдалану шарттарының сақталуын;

3) ормандарда өрт қауіпсіздігі талаптарының, ормандағы өрттердің алдын алу жөніндегі, оларды дер кезінде байқау мен жоюды қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралардың орындалуын, сондай-ақ өртеңдер алаңының есебін жүргізудің дәлдігін және мемлекеттік орман қорына өрттен келген нұқсанды анықтау, орман өрттерінің зардаптарын жою жөніндегі шаралардың уақтылы қабылдануын;

4) ормандарды орман зиянкестері мен ауруларынан қорғау жөніндегі іс-шаралардың орындалуын,

орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының пайда болуының, таралуының, екпелердің табиғи, антропогендік және техногендік сипаттағы қолайсыз әсерлерден қурап-солып қалуының алдын алу жөніндегі шаралардың дер кезінде қабылдануын, олардың есебін жүргізу мен болжаудың дәлдігін;

5) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сүректі түбірімен босату және ағаш кесу ережелерінің, орман пайдаланудың өзге де ережелерінің сақталуын;

5-1) кеспеағаш аймағын бөліп беруді;

6) ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ормандарындағы күзет режимдерінің сақталуын;

7) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман тұқымдарының аудандастырылуының, орман тұқымдарының дайындалуының, өңделуінің, сақталуының және пайдаланылуының орындалуын, питомник шаруашылығының жүргізілуін;

8) орман қоры жерлерінің олардың нысаналы қызметіне сәйкес пайдаланылуын және осы жерлердің сақталуын;

9) құрылыс жұмыстары, пайдалы қазбаларды өндіру, коммуникацияларды тарту және орман шаруашылығын жүргізумен және орман пайдаланумен байланысты емес өзге де жұмыстарды орындау кезінде мемлекеттік орман қорын пайдалану тәртібінің сақталуын;

10) Қазақстан Республикасының орман заңдарының, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдарының өзге де талаптарының орындалуын бақылауды жүзеге асыруға міндетті.

3. Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман инспекциясының лауазымды адамдарына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен қызметтік қаруды сақтауға, алып жүруге және қолдануға рұқсат беріледі.

4. Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман инспекциясының лауазымды адамдары Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен айырым белгілері бар (погонсыз) нысанды киіммен және қызметтік қарумен қамтамасыз етіледі.

Айырым белгілері бар (погонсыз) нысанды киім киіп жүруге құқығы бар лауазымды адамдардың тізбесін, айырым белгілері бар (погонсыз) нысанды киім үлгілерін киіп жүру тәртібін уәкілетті орган айқындайды.

Ескерту. 21-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.01.31 N 125 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2009.07.17 N 188-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2011.01.06 N 379-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

21-1-бап. Орман қорының жай-күйіне, оны күзетуге, қорғауға, пайдалануға, ормандарды молықтыруға және орман өсіруге мемлекеттік бақылауды жүзеге асыратын уәкілетті органның және аумақтық органдардың лауазымды адамдарының тексеру актілері

Ескерту. 21-1-бап алып тасталды - ҚР 2009.07.17. N 188-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

3-бөлім. Орман иелену және орман пайдалану құқығы

5-тарау. Орман иелену құқығы

22-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін орман иелену құқығымен беру

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріне орман иелену тұрақты жер пайдалану құқығымен туындайды.

2. Мемлекеттік орман қорының учаскелері орман иелену құқығымен:

1) мемлекеттік орман қорын күзету, қорғау, ормандарды молықтыру мен орман өсіру, мемлекеттік орман қорының кешенді пайдаланылуын ұйымдастыру үшін орман мекемелеріне және уәкілетті органның өзге де мемлекеттік ұйымдарына ;

2) ерекше қорғалатын табиғи аумақтар қызметіне байланысты мақсаттар үшін мемлекеттік ұлттық табиғи саябақтарға, мемлекеттік табиғи резерваттарға, мемлекеттік өңірлік табиғи саябақтарға, мемлекеттік ботаникалық бақтарға, мемлекеттік дендрологиялық саябақтарға (бұдан әрі - заңды тұлға мәртебесі бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтар) беріледі.

3. Осы баптың 2-тармағында аталған, мемлекеттік орман қоры учаскелері тұрақты жер пайдалану құқығымен берілген мемлекеттік заңды тұлғалар мемлекеттік орман иеленушілер болып табылады.

4. Орман иелену құқығы жер қатынастары жөніндегі уәкілетті орган беретін тұрақты жер пайдалану құқығы актісімен куәландырылады.

Ескерту. 22-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

23-бап. Жекеше орман иелену құқығының туындауы

Жекеше орман иелену құқығы жеке және мемлекеттік емес заңды тұлғалардың оларға Қазақстан Республикасының Жер кодексіне сәйкес жеке меншігіне немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануға берілген жерлерінде туындайды.

24-бап. Мемлекеттік орман иеленушілердің құқықтары

Мемлекеттік орман иеленушілердің:

1) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен мемлекеттік орман қоры учаскелерін пайдалану;

2) басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесуді қоспағанда, осы Кодексте белгіленген тәртіппен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыру;

2-1) нәтижесінде өтімді қоқыс (жел, дауыл құлатқан ағаштар) пайда болған табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кезде, оны жинауға жеке және заңды тұлғаларды шарт негізінде тарту;

3) аумақтық бөлімшелермен келісе отырып жобалау және техникалық құжаттамаға сәйкес мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығын жүргізу мен орман пайдалануды жүзеге асыру үшін қажетті құрылыстар мен ғимараттар салу;

4) өздері өсірген және (немесе) дайындаған өнімді өткізу және алынған табыстарды пайдалану;

5) жеке және заңды тұлғаларға мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануға арналған ағаш кесу және орман билеттерін беру құқығы бар.

Ескерту. 24-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

25-бап. Жекеше орман иеленушілердің құқықтары

Жекеше орман иеленушілердің:

1) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен өздерінің меншігіндегі немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануындағы жекеше орман қоры учаскелерін иелену, пайдалану және оларға билік ету;

2) өздерінің меншігіндегі немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануындағы жекеше орман қоры

учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыру;

3) жобалық және техникалық құжаттамаға сәйкес тиісті мемлекеттік органдармен келісім бойынша жеке орман қоры учаскелерінде құрылыстар мен ғимараттар, оның ішінде орман шаруашылығын жүргізу және орман пайдалануды жүзеге асыру үшін қажетті құрылыстар мен ғимараттар салу;

4) өздері өсірген және (немесе) дайындаған өнімді және оны өткізуден түскен табысты меншіктену құқығы бар.

Ескерту. 25-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

26-бап. Мемлекеттік орман иеленушілердің міндеттері

Мемлекеттік орман иеленушілер:

1) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен орман шаруашылығын жүргізуге;

2) ормандардың молықтырылуын, күзетілуін, қорғалуын, санитарлық жай-күйін жақсартуды және күтіп-бапталуын, олардың өнімділігінің, қорғаныштық және өзге де пайдалы қасиеттерінің артуын, орманның көп мақсатқа ұтымды пайдаланылуын ұйымдастыруды, орман орналастыруды, ормандар мен жануарлар дүниесінің есебін жүргізуді, сондай-ақ мемлекеттік табиғи-қорық қорлары объектілерінің, мәдени және табиғи мұраның сақталуын қамтамасыз етуге;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен мемлекеттік орман қорының ресурстық әлеуетін пайдалануға;

4) орманның орта құрайтын және ортаны қорғайтын функцияларының сақталуын, сондай-ақ екпелерді, дәрі-дәрмектік, тағамдық және техникалық шикізатты дер кезінде қалпына келтіру жағдайларын қамтамасыз ететін экологиялық жағынан оңтайлы тәсілдермен және әдістермен жұмыс жүргізуге, осы Кодексте және Қазақстан Республикасының өзге де заң актілерінде көзделген мемлекеттік орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі өзге де талаптарды орындауға;

5) мемлекеттік орман қоры аумағының өртке қарсы және санитарлық орналастырылуын қамтамасыз етуге, өрт қауіпсіздігі мен орман пайдалану ережелері бұзылуының, сондай-ақ Қазақстан Республикасының орман заңдарын басқа да бұзушылықтың алдын алуға, оны дер кезінде байқап, жолын кесуге, ормандағы өрттерді сөндіру, орман зиянкестері мен ауруларына қарсы күрес, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдарын бұзушылыққа қарсы күрес жөнінде қажетті шаралар қолдануға;

6) орман пайдаланушылар өртке қарсы күрес іс-шаралары жоспарларын әзірлеген кезде оларға жәрдем көрсетуге;

6-1) Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен ережелерге сәйкес орманды шолып, тексеру жүргізуге;

6-2) Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен тәртіппен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесілген жерлерге куәландыру жүргізуге;

6-3) Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен мемлекеттік орман қорында таңбаларды қолдану қағидаларына сәйкес ағаштарды, сыпталған ағаштарды, сортименттерді және түбірлерді таңбалауды жүзеге асыруға;

7) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен ормандағы өрттерді және олардың зардаптарын тіркеуді;

8) Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен орман тұқымдарын дайындау, өңдеу, сақтау және пайдалану мен олардың сапасын бақылау қағидаларын сақтауға;

9) уәкілетті орган бекіткен орман тұқымдарын аудандастыруды сақтауға;

10) орман орналастыру жобасына және (немесе) ормандарды өртке қарсы орналастыру жобасына сәйкес орман өрт сөндіру станцияларын құруға және олардың қызметін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен мемлекеттік орман иеленушінің орман өрт сөндіру станциясы туралы ережесіне сәйкес қамтамасыз етуге;

11) білім беру саласындағы уәкілетті мемлекеттік органмен келісім бойынша уәкілетті орган бекіткен мектеп орманшылығын ұйымдастыру және оның жұмыс істеу қағидаларына сәйкес мектеп

орманшылығының жұмысын ұйымдастыруға жәрдемдесуге міндетті.

Ескерту. 26-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

27-бап. Жекеше орман иеленушілердің міндеттері

Жекеше орман иеленушілер:

- 1) өздерінің меншігіндегі немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануындағы жекеше орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығы мен орман пайдалануды осы Кодексте және Қазақстан Республикасының басқа да заң актілерінде көзделген экологиялық жағынан оңтайлы тәсілдермен және әдістермен жүргізуге;
- 2) өздерінің меншігіндегі ормандарды күзетуді, қорғауды, ормандардың санитарлық жай-күйін жақсартуды және оларды күтіп-баптауды қамтамасыз етуге;
- 3) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен уәкілетті органға орман қорының мемлекеттік есебін, мемлекеттік орман кадастрын жүргізу үшін қажетті материалдарды табыс етуге;
- 4) өздерінің меншігіндегі немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануындағы жекеше орман қоры учаскелерінің өртке қарсы және санитарлық орналастырылуын қамтамасыз етуге, ормандағы өрттерді сөндіру, орман зиянкестері мен орман ауруларына қарсы күрес жөніндегі қажетті шараларды қолдануға;
- 5) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен өздерінің меншігіндегі жекеше орман қоры учаскелерінде ормандағы өрттерді және олардың зардаптарын тіркеуді жүргізуге міндетті.

28-бап. Орман иелену құқығының тоқтатылуы

1. Мемлекеттік орман иелену құқығы:

- 1) мемлекеттік орман қоры учаскелері орман иеленуінде болған заңды тұлға таратылған және олар басқа мемлекеттік орман иеленушіге берілген жағдайда;
 - 2) мемлекеттік орман қорының жері Қазақстан Республикасының Жер кодексінде белгіленген тәртіппен мемлекет мұқтажы үшін алып қойылған жағдайда;
 - 3) Қазақстан Республикасының заңдарымен көзделген өзге де жағдайларда тоқтатылады.
2. Жекеше орман иелену құқығы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес тоқтатылады.

6-тарау. Орман пайдалану құқығы

29-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығының туындауы

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану құқығы тендер нәтижелері туралы хаттама және сол негізге алынып жасалған шарт негізінде туындайды.
2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде қысқа мерзімді орман пайдалану құқығы орман билетінің негізінде туындайды.
3. Орман пайдаланушы жеке тұлға қайтыс болған жағдайда оған тиесілі орман пайдалану құқығы Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарында белгіленген тәртіппен басқа адамға ауысады.
4. Орман пайдаланушы заңды тұлға қайта ұйымдастырылған кезде оған тиесілі орман пайдалану құқығы Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен қайта ұйымдастырылған заңды тұлғаның құқық мирасқоры - заңды тұлғаға ауысады.
5. Орман пайдалану құқығы - орман пайдалану түрі сақталғанда ғана, құқық мирасқорында

орман пайдалануды жүзеге асыру үшін қажетті қаражат пен өндірістік қуаттар және облыстың жергілікті атқарушы органдары айқындайтын тиісті біліктілікке ие мамандар болған жағдайда, ал орман пайдалану жөніндегі қызметтің лицензияланатын түрі жүзеге асырылатын жағдайда лицензиясы бар болған кезде ғана ауысуы мүмкін.

6. Орман пайдалану құқығының ауысуы ұзақ мерзімді орман пайдалану шартына, ағаш кесу билетіне, орман билетіне өзгерістер енгізу арқылы ресімделеді.

30-бап. Жекеше орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығының туындауы

Жекеше орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жекеше орман иеленуші айқындайтын тәртіппен туындайды.

31-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстары ұзақ мерзімді орман пайдалануға тендер хаттамасы негізінде және кейін мемлекеттік орман иеленуші мен орман пайдаланушы арасындағы шартпен ресімделе отырып беріледі.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі орман ресурстары орман пайдалануды жүзеге асыру үшін қаражаты мен өндірістік қуаттары және тиісті біліктілікке ие мамандары бар орман пайдаланушыларға 10 жылдан 49 жылға дейінгі мерзімге ұзақ мерзімді орман пайдалануға беріледі.

2-1. Сүрек дайындау үшін орман ресурстарын ұзақ мерзімді орман пайдалануға бекіту жөніндегі тендерге қатысуға мынадай талаптарға сай келетін жеке және заңды тұлғалар жіберіледі:

1) меншік құқығында материалдық-техникалық базаның: мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесу қағидаларында белгіленген кеспеағаш жұмыстарын жүргізу кезінде ағаш кесудің белгіленген жыл сайынғы көлемінің және орман шаруашылығы-экология талаптарының орындалуын қамтамасыз ететін сүрек құлатуға, сүйретуге, тиеуге және тасып әкетуге арналған техника мен жабдықтардың болуы;

2) ормандардағы өрт қауіпсіздігі қағидаларында көзделген өрт жабдықтары мен өрт сөндіру құралдарының болуы;

3) мамандығы бойынша (ағаш дайындау, орман ісі инженері, ағаш өңдеу, орман шаруашылығы) жоғары кәсіптік білімі немесе тиісті орта кәсіптік білімі және мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі бар жауапты орындаушы – инженер-техник қызметкердің болуы;

4) ағаш құлату, бұтақ шабу, сүрек сүйреу, тиеу және тасып әкету жұмыстарын жүргізуге машықтанған персоналдың болуы;

5) еңбекті қорғауға және қауіпсіздік техникасына жауапты маманның болуы;

6) іс-шараларды қаржыландыру көздері көрсетілген сүрек дайындау мен өңдеуді ұйымдастыру жөніндегі перспективалық үш жылдық жоспардың болуы.

3. Орман ресурстарын сүрек дайындау үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануға берген жағдайда, орман пайдаланушыға мемлекеттік орман қоры учаскесінде сүрек ресурстары орман орналастыру материалдарына сәйкес сүрек ресурстарын ұдайы және сарқылмайтындай етіп пайдалануды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін, бірақ орманшылық алаңынан аспайтындай етіп беріледі.

4. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру сол аумақта тұратын халықтың мүдделері ескеріле отырып, жария жүзеге асырылуға тиіс.

5. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген, пайдаланылмаған орман ресурстары шарт мерзімі өткен соң орман пайдаланушының меншігіне ауыспауға тиіс.

Ескерту. 31-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

32-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шартының талаптары

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шартында мынадай талаптар:

1) орман телімдері мен орман орамдарының нөмірлері көрсетіліп, орман пайдалану жүзеге асырылатын мемлекеттік орман қоры учаскесінің орман орналастырудың картографиялық материалдарынан алынған көшірме түріндегі шекаралары;

2) мемлекеттік орман қоры учаскесінің алаңы және мөлшерлеу көрсеткіштері;

3) орман пайдалану түрлері;

4) орман пайдаланудың көлемі (мөлшері);

5) орман пайдалану мерзімі;

5-1) орман ресурстарын игеру және ұтымды пайдалану, тендер жеңімпазының конкурстық өтінімінде көрсетілген ормандарды күзету, қорғау және молықтыру, орман ресурстарын өңдеу жөніндегі іс-шараларды инвестициялау;

6) орман пайд алану төлемақысының мөлшері мен оны енгізу тәртібі;

7) тараптардың орман ресурстарын күзету, қорғау және молықтыру жөніндегі міндеттері;

8) тараптардың шарт талаптарын бұзғаны үшін жауаптылығы;

9) лицензияның нөмірі мен берілген күні (орман пайдалану жөніндегі қызметтің лицензияланатын түрін жүзеге асыратын жағдайда);

10) салық төлеушінің тіркеу нөмірі;

РҚАО-ның ескертпесі!

32-бапты 10-1) тармақшамен толықтыру көзделген - ҚР 2012.01.12 N 538-IV (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

11) Қазақстан Республикасының орман заңдарында көзделген және тараптардың қалауымен анықталған өзге деталар көрсетіледі.

Ескерту. 32-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2007.01.12 N 224(2012.01.01 бастап күшіне енеді), 2012.01.12 № 538-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

33-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шартының нысаны және оны мемлекеттік тіркеу

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шарты жазбаша нысанда жасалады және Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен қағидаларға сәйкес аумақтық бөлімшелерде мемлекеттік тіркеуге жатады.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ұзақ мерзімді орман пайдалану шарты ол мемлекеттік тіркеуден өткен кезден бастап жасалған болып есептеледі.

Ескерту. 33-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

34-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде қысқа мерзімді орман пайдалану

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі орман ресурстары қысқа мерзімді орман пайдалануға мемлекеттік орман иеленушілер беретін орман билеті негізінде бір жылға дейінгі мерзімге беріледі.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде қысқа мерзімді орман пайдалану кезінде орман пайдаланудың:

- 1) жанама орман пайдалану;
- 2) мемлекеттік орман қоры учаскелерін ғылыми-зерттеу мақсаттары үшін пайдалану ;
- 3) мемлекеттік орман қоры учаскелерін сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттары үшін пайдалану сияқты түрлерін ғана жүзеге асыруға болады.

35-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру жөнінде тендерлер өткізу тәртібі

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстарын ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру жөнінде тендерлерді өткізу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

36-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануға рұқсаттама құжаттары

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыруға рұқсаттама құжаттары: ағаш кесу билеті мен орман билеті негізінде ғана жол беріледі.

2. Ағаш кесу билетін беруге мыналар негіз болып табылады:

- 1) мемлекеттік орман иеленушілер үшін – уәкілетті орган бекіткен мемлекеттік орман қоры аумағында ағаш кесудің жыл сайынғы көлемі;
- 2) орман пайдаланушылар үшін – уәкілетті орган бекіткен мемлекеттік орман қоры аумағында ағаш кесудің жыл сайынғы көлемі және ұзақ мерзімді орман пайдалану шарты.

3. Ағаш кесу билеті орман пайдаланушы мен орман иеленушіге сүрек, кесілген ағаш қалдықтарын (ұшар басынан алынған отын), шайыр, ағаш шырындарын және қосалқы сүрек ресурстарын дайындауға және кеспеағаш аймағынан ағаштар, сыпталған ағаштар немесе сортименттер (қабығы алынбаған іске жарамды және отындық) түрінде тасып әкетуге құқық беретін құжат болып табылады.

4. Ағаш кесу билеті орман ресурстарының сандық және сапалық сипаттамасы, орманды пайдалану төлемақысы мөлшері, жұмыстар жүргізудің мерзімдері, орманды молықтыру талаптары мен ағаш кесу орындарын тазарту, дайындау технологиясына қойылатын орман шаруашылығы талаптары туралы мәліметтерді, ағаш кесу билетінің қолданылуын тоқтату шарттарын қамтиды.

5. Ағаш кесу билеті орман пайдаланушыға жыл сайын, оны беру үшін негіздеме болған құжаттарда көрсетілген орман пайдалану түрлерін ғана жүзеге асыруға, белгіленген көлемде және мемлекеттік орман қорының нақты учаскесіне арнап беріледі.

6. Шайыр және ағаш шырындарын дайындауға арналған ағаш кесу билеті орман пайдаланушыға сөл ағызудың бүкіл мерзіміне беріледі.

7. Мемлекеттік орман иеленуші аралық пайдалану мақсатында кесуді және өзгедей мақсатта кесуді, жанама орман пайдалануды жүргізген кезде ағаш кесу билеті мен (немесе) орман билеті орманшылық басшысына, ал орманшылық болмаған жағдайда - аталған ағаш кесу мен орман пайдалануды жүргізуге жауапты лауазымды адамға жазылады.

8. Орман билеті жанама орман пайдалануды жүзеге асыруға, мемлекеттік орман қоры учаскелерін аң шаруашылығы, ғылыми-зерттеу, мәдени-сауықтыру, рекреациялық, туристік және спорттық мақсаттар қажеттігі үшін пайдалануға құқық беретін құжат болып табылады.

9. Ағаш кесу билетінің және орман билетінің нысанын, оларды есепке алудың, сақтаудың, толтыру мен берудің тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

10. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде жануарлар дүниесін пайдалануға рұқсаттама құжаттары Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен беріледі.

Ескерту. 36-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2008.12.10 N 101-IV (2009.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

37-бап. Орман пайдаланушылардың мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асырған кездегі құқықтары

1. Орман пайдаланушылардың:

1) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды рұқсаттама құжаттарында көрсетілген көлемде жүзеге асыруға;

2) өздеріне орман пайдалануда берілген орман ресурстары туралы ақпарат алуға;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен орман пайдалану мерзіміне құрылыстар мен ғимараттар, сүрек сақтау қоймаларын салуға, ағаш таситын жолдар тартуға, сүректі және мемлекеттік орман қоры учаскелерін пайдалануға байланысты басқа да орман өнімдерін өңдеу үшін жабдықтар орнатуға;

4) мемлекеттік орман қорының санаттарының өзгеруі, сондай-ақ мемлекеттік орман қоры жерін мемлекет мұқтажы үшін алып қою салдарынан келтірілген шығындарға өтем алуға;

5) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сүрек дайындау үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануды жүзеге асыру кезінде мемлекеттік орман иеленушімен келісім бойынша орман питомниктері мен арнайы мақсаттағы плантациялық екпелерді орналастыруға құқығы бар.

1-1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын жүзеге асыруы кезінде өздерінің міндеттерін тиісті дәрежеде орындаған орман пайдаланушылар, егер Қазақстан Республикасының заңдарында немесе ұзақ мерзімді орман пайдалану шартында өзгеше белгіленбесе, шарттың қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін басқа тұлғалардың алдында басқа да тең жағдайларда жаңа мерзімге ұзақ мерзімді орман пайдалану шартын жасауға басымдық құқыққа ие болады.

2. Орман пайдаланушылардың құқықтары бұзылған жағдайда оларды қорғау сот тәртібімен жүзеге асырылады.

Ескерту. 37-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

38-бап. Орман пайдаланушылардың мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асырған кездегі міндеттері

Орман пайдаланушылар:

1) ұзақ мерзімді орман пайдалану шартының талаптарын, сондай-ақ ағаш кесу билетімен, орман билетімен белгіленген талаптарды сақтауға;

2) тұрғын халықтың денсаулығына зиян келтіруіне жол бермеуге;

3) жұмысты топырақ эрозиясының пайда болуына жол бермейтін, ормандардың жай-күйі мен молайтылуына, сондай-ақ су және басқа да табиғи объектілердің жай-күйіне теріс әсерді болдырмайтын немесе оны шектейтін және жануарлар дүниесі мен олар тіршілік ететін ортаның сақталуын қамтамасыз ететін тәсілдермен жүргізуге;

4) сүрек дайындаған кезде Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткізілген техника мен технологияларды пайдалана отырып ормандарды табиғи түрде молықтыру үшін оңтайлы жағдайларды сақтау жөніндегі талаптарды ұстануға;

5) мемлекеттік орман қорының өздеріне орман пайдалану үшін бөлініп берілген учаскелерінде өрт қауіпсіздігі қағидаларын сақтауға, өз қаражаты есебінен орман өрттерінің алдын алу іс-шараларын жүргізуге; орман өрті туындаған жағдайда ұзақ мерзімді орман пайдалану шартында көзделген шекарада оны сөндіруді жүзеге асыруға; Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік орман қорының басқа да учаскелерінде орман өрттерін сөндіруге қатысуға;

6) ұзақ мерзімді орман пайдалану кезінде мемлекеттік орман иеленушілермен келісе отырып өртке қарсы іс-шаралар жоспарын әзірлеуге және бекітуге, сондай-ақ оларды белгіленген мерзімдерде өз қаражаты есебінен жүзеге асыруға;

7) мемлекеттік орман қоры аумағында өздері сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік, спорттық және басқа да іс-шаралар мен жұмыстарды өткізетін жерлерде Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен нормаларға сәйкес өрт сөндіретін құралдары болуына;

8) ағашы кесілетін жерлерде оны дайындау мен тасып әкетудің белгіленген мерзімі аяқталған соң кесілмеген және дайындалған ағаш сүректерін қалдырмауға;

9) кеспеағаш аймағын кесілген ағаштардың қалдықтарынан мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесу қағидаларына сәйкес тазартуға;

10) мемлекеттік орман қорының орман пайдалану үшін бөлінген учаскелерінде заңсыз ағаш кесуге және Қазақстан Республикасының орман заңдарын, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдарын өзге де бұзушылықтарға жол бермеуге;

11) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде жұмыс аяқталғаннан кейін оларды мемлекеттік орман иеленушілерге тапсыруға;

12) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кескен кезде орманның қайта түлеуін қоса алғанда, орман орналастыру жобасына сәйкес ағашы кесілген алаңның екі еселенген мөлшеріне тең алаңда ағаш отырғызуды жүзеге асыруға;

12-1) мемлекеттік орман иеленушіде: орман дақылдары қоры; орман пайдаланушыға мемлекеттік орман қоры аумағында қосымша учаске беру мүмкіндігі болмаған жағдайларда жергілікті бюджетке орман көмкерген алқапқа ауыстырғанға дейін орман дақылдарын отырғызу мен өсіру құнының мөлшерінде төлемақы енгізуге міндетті. Орман дақылдарын отырғызу мен өсіру үшін төлемақы орман иеленуші әзірлеген технологиялық-есеп картасымен айқындалады;

13) ағашы кесілген жерлерде және өздерінің қызметі салдарынан өскіндер жойылған, ағаш пен бұта өсімдіктері құрып кеткен алаңдарда ормандарды молықтыруды өз есебінен жүзеге асыруға;

14) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен орман шаруашылығы шеккен шығындар мен шығасыны өтеуге;

15) Қазақстан Республикасының салық заңнамасында белгіленген тәртіппен орманды пайдаланудың төлемақысын уақтылы енгізуге;

16) ормандардың санитариялық жай-күйін қамтамасыз ету мен жақсарту жөніндегі ережелерді (бұдан әрі - ормандардағы санитарлық ережелер) сақтауға;

17) ұзақ мерзімді орман пайдалану кезінде мемлекеттік орман қоры учаскелерін орман зиянкестері мен ауруларынан қорғау жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру кезінде орман иеленушіге орман зиянкестерімен және ауруларымен күресті ұйымдастыруға жәрдемдесуге, сондай-ақ оған мемлекеттік орман қорының орман пайдалану үшін бөліп берілген учаскелерінде орман зиянкестері мен ауруларының пайда болуы туралы оған уақтылы хабарлауға;

17-1) орман пайдалануға берілген учаскелерде ұзақ мерзімді орман пайдалану шартының талаптарына сәйкес орман қорының жер учаскелерін қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды жүргізуге;

18) алып тасталды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

19) өзге орман пайдаланушылардың құқықтарын бұзбауға;

20) Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен уәкілетті органға және оның аумақтық бөлімшелеріне, облыстың жергілікті атқарушы органдары мен мемлекеттік статистика саласындағы уәкілетті органға орман қорының мемлекеттік есебін, мемлекеттік орман кадастрын, мемлекеттік орман мониторингін жүргізу үшін қажетті ақпаратты беріп тұруға;

20-1) Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес қоршаған ортаға эмиссияларды жүзеге асыру кезінде экологиялық рұқсат алуға;

21) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де міндеттерді орындауға міндетті.

Ескерту. 38-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2007.01.09 N 213, 2010.03.19 № 258-IV, 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

39-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын тоқтата тұру мен шектеу негіздері

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығы:

1) орман пайдаланушы Қазақстан Республикасы орман заңдарының, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдарының талаптарын бұзған;

2) орман пайдаланушы ұзақ мерзімді орман пайдалану шартының, ағаш кесу билетінің, орман билетінің талаптарын орындамаған жағдайларда тоқтатыла тұрады.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығы:

1) мемлекеттік орман қорының орман пайдалану жүзеге асырылатын учаскелерінде орман ресурстарының жай-күйінің нашарлауына әкеп соқтырған табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың басталуы нәтижесінде олардың қоры азайған;

2) орман зиянкестері мен ауруларына қарсы күрес жөніндегі авиациялық, авиобиологиялық және аэрозольдық іс-шаралар өткізілетін жағдайларда, сондай-ақ орманда өрт қаупі жоғары болатын кезеңде шектеледі.

3. Егер орман пайдалану құқығының шектелуін не тоқтатыла тұруын тудырған мән-жайлар немесе жағдайлар жойылса, орман пайдалану құқығы толық көлемінде қалпына келтіріледі.

4. Орман пайдаланушы өзінің орман пайдалану құқығын шектеу туралы немесе тоқтата тұру туралы шешіммен келіспеген жағдайда, оның бұл шешімге сот тәртібімен шағымдануға құқығы бар.

5. Орман пайдалану құқығын шектеу немесе тоқтата тұру орман пайдаланушыларды Қазақстан Республикасының орман заңдарын бұзғаны үшін әкімшілік және өзге де жауапкершіліктен босатпайды.

Ескерту. 39-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

40-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын тоқтату негіздері

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығы:

1) орман пайдаланушы орман пайдалану құқығынан ерікті түрде бас тартқан;

2) орман пайдалану мерзімі өткен;

3) орман пайдаланушы заңды тұлға таратылған;

4) орман пайдаланушы орман пайдаланудың белгіленген ережелерін немесе ұзақ мерзімді орман пайдалану шартында, ағаш кесу билетінде, орман билетінде көзделген талаптарды үнемі (екі және одан да көп рет) бұзған;

5) мемлекеттік орман қорында орман пайдалануды жүзеге асыруға кедергі келтіретін өзгерістерге әкеп соқтырған табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар басталғанда;

6) орман пайдалану төлемақысын енгізудің белгіленген мерзімін үнемі (екі және одан да көп рет) бұзған немесе төлемақыны белгіленген мерзімнен кейінгі үш ай ішінде енгізбеген;

7) мемлекеттік орман қоры жері мемлекет мұқтажы үшін алып қойылған, мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды шектеудің неғұрлым қатал режимі белгіленген жағдайларда тоқтатылады.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын тоқтату орман пайдаланушыларды Қазақстан Республикасының орман заңдарын бұзғаны үшін әкімшілік және өзгедей жауапкершіліктен босатпайды.

Ескерту. 40-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

41-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығын тоқтату тәртібі

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану құқығы:

- 1) ұзақ мерзімді орман пайдалану шартының бұзылуы;
- 2) орман пайдаланушының жазбаша өтініші;
- 3) ағаш кесу билеті, орман билеті қолданылуының Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен тоқтатылуы;
- 4) лицензияның лицензиядан айыру (орман пайдалану жөніндегі қызметтің лицензияланатын түрі жүзеге асырылған жағдайда) негізінде тоқтатылады.

Ескерту. 41-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2007.01.12 N 222 (жарияланған күнінен бастап алты ай өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

42-бап. Жеке тұлғалардың мемлекеттік орман қоры аумағында болуы

1. Жеке тұлғалардың мемлекеттік орман қоры аумағында болу тәртібі мен шарттары мемлекеттік орман қорының санатымен, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрімен, аумақтың абаттану деңгейімен және орман пайдаланудың түрімен айқындалады.

2. Жеке тұлғалардың, сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген санатына жатқызылған өсімдіктер дүниесі объектілерін қоспағанда, демалыс өткізу, сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық іс-шараларға қатысу, жабайы өскен жемістерді, жаңғақтарды, саңырауқұлақтарды, жидектерді, дәрілік шикізатты және өзге де орман ресурстарын өз мұқтажы үшін жинау мақсатында мемлекеттік орман қоры аумағында тегін рұқсаттама құжаттарыңыз болуға құқығы бар.

3. Жеке тұлғалардың мемлекеттік орман қоры аумағында жабайы өскен жемістерді, жаңғақтарды, саңырауқұлақтарды, жидектерді, дәрілік шикізатты және өзге де орман ресурстарын өз мұқтажы үшін жинауына облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының ұсынуы бойынша облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті өкілді органының шешімімен бекітілген нормалар шегінде рұқсат етіледі.

4. Жеке тұлғалардың мемлекеттік орман қоры аумағында болуына және жабайы өскен жемістерді, жаңғақты, саңырауқұлақтарды, жидектерді, дәрілік шикізатты және өзге де орман ресурстарын жинауына Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес, халықтың денсаулығын қорғау, өрт қауіпсіздігі, жаңғақ кәсіпшілігі, орман-жеміс, орман тұқым және аңшылық шаруашылықтарын жүргізу мүддесіне орай шектеу қойылуы мүмкін.

5. Қазақстан Республикасының арнайы заңдарында белгіленген жағдайларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жабайы өсімдіктер мен саңырауқұлақ түрлерін, сондай-ақ құрамында есірткі заттар бар өсімдіктер мен құрамында есірткі заттар бар табиғи шикізат жинау мен дайындауға тыйым салынады.

6. Жеке тұлғалар өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауға, ағаштар мен бұталарды сындырмауға және кеспеге, орман ағаштарының зақымдануына, ормандардың ластануына, құмырсқа илеулерінің, құс ұяларының бұзылуына жол бермеуге, жабайы өскен тағамдық орман ресурстарын, дәрілік шикізатты олардың молықтырылуына нұқсан келмейтін мерзімде және тәсілдермен жинауға міндетті.

7. Жеке тұлғалардың мемлекеттік орман қоры аумағында аң аулау және балық аулау мақсатында болуы осы Кодекспен регламенттеледі.

Ескерту. 42-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-бөлім. Орман шаруашылығын ұйымдастыру

7-тарау. Орман шаруашылығын ұйымдастыру негіздері

43-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығын ұйымдастыру

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығын ұйымдастыру:

- 1) орман орналастыру ісін жүргізуді;
- 2) мемлекеттік орман қорын санаттарға бөлуді;
- 3) мемлекеттік орман қорын алқаптар түрлері бойынша бөлуді;
- 4) кесу жасын белгілеуді;
- 5) кесу жүйесі мен орман ресурстарын молықтыру жүйесін белгілеуді;
- 6) орман пайдалану нормаларын белгілеуді;
- 7) ормандарды күзету мен қорғау жөнінде шаралар белгілеуді;
- 8) орман селекциясы мен орман тұқым шаруашылығын жүргізуді;
- 9) ормандарды зерттеу, есепке алу, күзету, қорғау, молықтыру, орман өсіру, орман

пайдалануды реттеу және Қазақстан Республикасының орман заңдарының сақталуына бақылауды жүзеге асыру жөніндегі өзге де құқықтық, ұйымдастырушылық және техникалық іс-шараларды қамтиды.

2. Мемлекеттік орман қорын тиімді күзету мен қорғауды қамтамасыз ету үшін мемлекеттік орман иеліктері аумағы орманшылықтарға, орман шебері учаскелеріне және орман қарау аймағына бөлінеді.

44-бап. Мемлекеттік орман қорының санаттары және орман пайдалануды шектеу режимі

1. Қазақстан Республикасындағы барлық орман су күзету, егіс-топырақ қорғау, гендік, санитарлық-гигиеналық, сауықтыру және өзге де пайдалы функцияларды атқаратын қорғаныштық орман болып табылады.

2. Ормандардың атқаратын функцияларының басымдықтарына қарай мемлекеттік орман қоры:

1) ерекше қорғалатын орман аумақтары, оның ішінде:

мемлекеттік табиғи қорықтар ормандары;

мемлекеттік ұлттық табиғи саябақтар ормандары;

мемлекеттік табиғи резерваттар ормандары;

мемлекеттік өңірлік табиғи саябақтар ормандары;

мемлекеттік қорық аймақтары ормандары;

табиғаттың мемлекеттік орман ескерткіштері;

орманның гендік резерваттарын қоса, ғылыми маңызы бар орман учаскелері;

аса құнды орман алаптары;

жаңғақ кәсіпшілігі аймақтары;

орман-жеміс екпелері;

аса биік тау ормандары;

2) мемлекеттік қорғаныштық орман белдеулері;

3) қала ормандары;

4) елді мекендердің және емдеу-сауықтыру мекемелерінің жасыл аймақтары;

5) эрозияға қарсы ормандар;

6) өзендер, көлдер, су қоймалары мен басқа да су объектілері жағалауларындағы тыйым салынған орман белдеулері;

7) халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдары, каналдар, магистральдық құбырлар мен басқа да желілік құрылыстардың бөліп берілген белдеулеріндегі қорғаныштық екпелер;

8) халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдары бойындағы қорғаныштық орманды белдеулер;

9) егіс-топырақ қорғаныштық ормандар санаттарына бөлінеді.

3. Халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдары бойындағы қорғаныштық орманды белдеулерге жұмыс істеп тұрған және салынып

жатқан темір жолдарға бөлінген белдеулерге іргелес жатқан, темір жол төсемінен екі жаққа қарай бес жүз метр шегіндегі орман және халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы автомобиль жолдарына бөлінген белдеулерге іргелес жатқан, жолдың ортасынан екі жаққа қарай екі жүз елу метр шегіндегі орман жатады.

4. Мемлекеттік орман қоры санаттарында орман пайдалануды шектеудің мынадай режимдері белгіленеді:

1) қорық режимі - осы Кодексте айтылған жағдайларды қоспағанда, орман пайдаланудың барлық түрлеріне, оның ішінде ағаштарды кесуге тыйым салынады;

2) тапсырыс режимі - басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесуге (ағаш кесудің өзге түрлері осы Кодексте айтылған жағдайларда ғана жүргізілуі мүмкін), шайыр мен ағаш шырындарын, қосалқы сүрек ресурстарын дайындауға, шөп шабу мен мал жаюға тыйым салынады;

3) шектеулі шаруашылық қызметінің режимі - жапырақты сүректіңдерді қоспағанда, басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесуге (ағаш кесудің өзге де түрлері осы Кодексте айтылған жағдайларда ғана жүргізілуі мүмкін), шайыр мен ағаш шырындарын, қосалқы сүрек ресурстарын дайындауға тыйым салынады.

Ескерту. 44-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176 , 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

45-бап. Мемлекеттік орман қорын санаттарға жатқызу, бір санаттан екінші санатқа ауыстыру, сондай-ақ ерекше қорғаныштық учаскелерді бөлу

1. Мемлекеттік орман қорын санаттарға жатқызу, бір санаттан екінші санатқа ауыстыру, сондай-ақ орман пайдалануға тыйым салынатын немесе ол шектелетін ерекше қорғаныштық учаскелерге бөлінуі мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысы болған кезде орман орналастыру материалдары және (немесе) арнайы зерттеулер негізінде оның экологиялық және әлеуметтік-экономикалық маңызына қарай жүргізіледі.

2. Мемлекеттік орман қорын санаттарға жатқызуды, сондай-ақ бір санаттан екінші санатқа ауыстыруды Қазақстан Республикасының Үкіметі жүргізеді.

3. Мемлекеттік орман қорында, осы Кодекстің 44-бабы 2-тармағының 1) - 5) тармақшаларында көрсетілген санаттарды қоспағанда, орман пайдаланудың шектеулі режимімен ерекше қорғаныштық учаскелер бөлінуі мүмкін.

Ерекше қорғаныштық учаскелер басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу ережелеріне сәйкес орман орналастыру немесе арнайы зерттеулер кезінде бөлінеді.

46-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде кесу жасын белгілеу

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде кесу жасы ормандардың маңызы мен өнімділігі, олардың атқаратын функциялары, ағаш және бұта тұқымдастарының биологиялық ерекшеліктері, сондай-ақ сүректің мақсатты пайдаланылуы негізге алына отырып айқындалады.

2. Кесу жасын негіздеу орман орналастыру кезінде немесе ғылыми зерттеулер нәтижелері бойынша жүргізіледі.

3. Кесу жасын бекітуді уәкілетті орган жүзеге асырады.

47-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі есепті кеспеағаш аймағы

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі есепті кеспе ағаш аймағы - басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу тәртібімен сүрек дайындаудың орман орналастыру кезінде орманды үздіксіз

және сарқылмайтындай етіп пайдалану принципі негізге алына отырып, әрбір мемлекеттік орман иелігі бойынша тексеру кезеңіне белгіленетін жыл сайынғы нормасы.

Республиканың бүкіл аумағы және оның жекелеген облысының аумағы үшін есепті кеспеағаш аймағы жекелеген мемлекеттік орман иеліктерінің есепті кеспеағаш аймағының жиынтығы ретінде айқындалады.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі есептік кеспеағаш аймағын мемлекеттік орман иеленушінің орман орналастыру жобасының құрамында уәкілетті орган бекітеді.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ресурстары сүрек дайындау үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген жағдайда, есепті кеспеағаш аймағы осы учаскелер үшін, қажетіне қарай уәкілетті орган айқындаған тәртіппен белгіленуі мүмкін.

4. Мемлекеттік орман қорының шекарасы мен жай-күйі, басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу жасы, мемлекеттік орман қорының қорғаныштық санаты өзгерген кезде есепті кеспеағаш аймағына өзгерістер енгізіледі.

Мемлекеттік орман қоры учаскесінде өзгертілген есепті кеспеағаш аймағын бекітуді мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысы болған кезде уәкілетті орган жүргізеді.

Ескерту. 47-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

48-бап. Мемлекеттік орман қоры алқаптарының түрлері

Мемлекеттік орман қорының құрамы:

1) орман алқаптарына (орманды алқаптар; орманның жинақталмаған ағаштары; арнайы мақсаттағы плантациялар, орман питомниктері, сондай-ақ ағаш өспеген алқаптар - ағашы кесілген, өртең, алаңқай, селдір ормандар);

2) ағаш өспеген алқаптарға (ауыл шаруашылығы алқаптары, жолдар, орманның шаршы соқпақтары, өртке қарсы жыртылған жерлер, усадьбалар, сулар, батпақтар, мұздақтар, құмайт жерлер және мемлекеттік орман қоры құрамындағы басқа да алқаптар) бөлінеді.

49-бап. Орман шаруашылығын жүргізуге және орман пайдалануға байланысты мақсаттарда пайдалану үшін мемлекеттік орман қорындағы орман алқаптарын ағаш өспеген алқаптарға айналдыру

1. Орман шаруашылығын жүргізуге және орман пайдалануға байланысты мақсаттарда пайдалану үшін мемлекеттік орман қорындағы орман алқаптарын ағаш өспеген алқаптарға айналдыруды орман орналастыру немесе арнайы зерттеулер материалдары негізінде аумақтық бөлімше жүргізеді.

Алаңқай жерлер топырақ зерттеу және орман орналастыру материалдары бойынша орман өсіруге жарамсыз деп танылған жағдайларда ағаш өспеген алқаптарға айналдырылуы мүмкін.

2. Аумақтық бөлімшенің орман шаруашылығын жүргізуге және орман пайдалануға байланысты мақсаттарда орманды алқаптарды ағаш өспеген алқаптарға айналдыру туралы шешімінде учаскенің орналасқан жері, оның көлемі, ағаш өспеген алқапқа айналдыруды жүзеге асырудың мақсаты мен мерзімі, атқаруға рұқсат етілген жұмыстардың тізбесі, ағаш өспеген алқапқа айналдыру мерзімі аяқталғаннан кейінгі осы учаскені жаңғырту жөніндегі іс-шаралар көрсетіледі.

Ескерту. 49-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

50-бап. Мемлекеттік орман қорындағы ағаш өспеген алқаптарды орманды алқаптарға айналдыру

Мемлекеттік орман қорындағы ағаш өспеген алқаптарды орманды алқаптарға айналдыруды уәкілетті орган белгілеген тәртіппен мемлекеттік орман иеленуші жүргізеді.

51-бап. Мемлекеттік орман қоры жерін орман шаруашылығын жүргізуге байланысты емес мақсаттар үшін басқа санаттардағы жерге ауыстыру және (немесе) мемлекеттік орман қоры жерін мемлекет мұқтажы үшін алып қою

1. Мемлекеттік орман қоры жерін орман шаруашылығын жүргізуге байланысты емес мақсаттар үшін басқа санаттардағы жерге ауыстыруды және (немесе) мемлекеттік орман қоры жерін мемлекет мұқтажы үшін алып қояды Қазақстан Республикасының Жер кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жүзеге асырады.

2. Мемлекеттік орман қоры жерін орман шаруашылығын жүргізуге байланысты емес мақсаттар үшін басқа санаттардағы жерге ауыстырған және (немесе) мемлекеттік орман қоры жерін мемлекет мұқтажы үшін алып қойған кезде, ағаш өспеген алқапқа айналдыруды және (немесе) алып қояды өз мүддесі үшін жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен орман шаруашылығы өндірісіндегі шығасы мен шығындардың орнын толтырады.

3. Мемлекеттік орман қоры жерін орман шаруашылығын жүргізуге байланысты емес мақсаттар үшін басқа санаттардағы жерге ауыстырған және (немесе) мемлекеттік орман қоры жерін мемлекет мұқтажы үшін алып қойған кезде осы жерлердегі екіпелерді сақтау немесе кесу туралы және кесілген жағдайда алынатын сүректі пайдалану туралы мәселе бір мезгілде шешіледі.

52-бап. Жекеше орман қоры жерінің мақсатты пайдаланылуын өзгерту

Жекеше орман қоры жерінің мақсатты пайдаланылуын өзгерту Қазақстан Республикасының Жер кодексіне сәйкес жүргізіледі.

53-бап. Ормандардың жай-күйі мен молықтырылуына әсер ететін объектілер салынатын орындарды келісу

1. Ормандардың жай-күйі мен молықтырылуына әсер ететін объектілер салынатын орындар мемлекеттік экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық сараптама міндетті түрде жүргізіле отырып, уәкілетті органмен келісіледі.

2. Кәсіпорындарды, ғимараттарды және басқа объектілерді орналастырған, жобалаған, салған және пайдалануға берген кезде, сондай-ақ ормандардың жай-күйіне әсер ететін жаңа технологиялық процестерді енгізген кезде ормандарды ақаба судың, өнеркәсіптік және коммуналдық-тұрмыстық шығарындылардың, қалдықтардың және төгінділердің жағымсыз әсерінен сақтауды қамтамасыз ететін іс-шаралар көзделіп, жүзеге асырылуға тиіс.

3. Ормандардың жай-күйіне зиянды әсерді болдырмайтын құрылғылармен қамтамасыз етілмеген кәсіпорындарды, цехтарды, көлік жолдары мен басқа да объектілерді пайдалануға беруге тыйым салынады.

54-бап. Мемлекеттік орман қорында орман шаруашылығын жүргізуге және орман пайдалануға байланысты емес жұмыстарды жүргізу

1. Мемлекеттік орман қорында құрылыс жұмыстарын жүргізу, кең таралған пайдалы қазбаларды өндіру, коммуникациялар тарту және орман шаруашылығын жүргізу мен орман пайдалануға байланысты емес өзге де жұмыстарды орындау, егер бұл үшін мемлекеттік орман қорының жерін басқа санаттарға ауыстыру және (немесе) оларды алып қою қажет болмаса, мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысы болған жағдайда уәкілетті органның келісімі бойынша облыстың жергілікті атқарушы органының шешімі негізінде жүзеге асырылады.

2. Облыстың жергілікті атқарушы органының шешімінде жүргізілетін жұмыстардың атауы, оларды орындаудың мерзімдері мен шарттары, қоршаған ортаны қорғау жөніндегі экологиялық талаптар көрсетіледі.

5-бөлім. Орман орналастыру, орман қорының мемлекеттік есебі, мемлекеттік орман кадастры және мемлекеттік орман мониторингі

8-тарау. Орман орналастыру

55-бап. Орман орналастыру

1. Орман орналастыру орман шаруашылығын жүргізудің тиімділігін арттыруға, орман шаруашылығында бірыңғай ғылыми-техникалық саясатты жүзеге асыруға, орман қорының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар жүйесін қамтиды.

Орман орналастыру кезінде:

1) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен мемлекеттік орман қорының шекарасын және мемлекеттік орман иеліктерінің шаруашылық ішілік ұйымдастырылуын айқындау, оның ішінде орманшылықтарға, орман шеберінің учаскелеріне және орман қарау аймағына бөлу;

2) топографиялық-геодезиялық жұмыстарды орындау мен мемлекеттік орман қорын арнайы картаға түсіру;

3) ормандардың тұқымдық және жас құрамын, олардың жай-күйін анықтай отырып, орман қорын түгендеу, сондай-ақ орман ресурстарының сапалық және сандық сипаттамаларын анықтау;

4) мемлекеттік табиғат-қорық қоры объектілерін, орманның аса сирек кездесетін өсімдіктерін және ерекше қорғаныштық учаскелерді анықтау;

5) басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу, аралық пайдалану мақсатында ағаш кесу, өзгедей мақсатта ағаш кесу, ормандарды молықтыру мен орман өсіру, суландыру, күзету мен қорғау жөніндегі іс-шараларды және басқа да орман шаруашылығы іс-шараларын жүргізу үшін мемлекеттік орман қоры учаскелерін анықтау, сондай-ақ оларды жүргізудің тәртібі мен тәсілдерін анықтау;

6) мемлекеттік орман қорын санаттарға жатқызуды негіздеу, мемлекеттік орман қорын бір санаттан екінші санатқа ауыстыру, ағаш өспеген алқаптарды орманды алқаптарға айналдыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу, сондай-ақ мемлекеттік орман қоры учаскелерін алқаптар түріне жатқызу және оларды негіздеу;

7) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде есепті кеспеағаштарды, аралық мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу мөлшерін, басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу жасын анықтау;

8) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды молықтыру мен орман өсіру, орман тұқым шаруашылығы, ормандарды күзету мен қорғау жөніндегі іс-шаралардың, басқа да орман шаруашылығы іс-шараларының көлемін анықтау;

8-1) артықшылығы бар, қалыпты және кемістігі бар екпелерді қоса алғанда, орман екпелерін селекциялық тұрғыдан бағалау;

9) жанама орман пайдалану мен қосалқы сүрек ресурстарын дайындау, мемлекеттік орман қоры учаскелерін аңшылық шаруашылығының мұқтаждары, сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар үшін пайдалану, оның ішінде сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру мөлшерін айқындау;

9-1) орман шаруашылығын жүргізуге кешенді баға беру кезінде өткен тексеру кезеңі ішінде орман қоры аумағында өрттен және ағаштың заңсыз кесілуінен келтірілген залалды айқындау;

- 10) орманды биологиялық зерттеулер;
- 11) орман орналастыру жобаларын жүзеге асыруды авторлық қадағалау;
- 12) орман шаруашылығын жүргізудің негізгі ережелерін әзірлеу және облыстар бойынша орман орналастырудың жиынтық жобаларын жасау жүзеге асырылады.
- 13) алып тасталды - ҚР 2012.07.10 N 34-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2. Орман ресурстарын есепке алуға, орман қорының аумақтық құрылымына, оның ішінде мемлекеттік орман қорының шекараларын белгілеуге, ормандардың мемлекеттік мониторингіне, орман шаруашылығын жүргізуді жоспарлауға және орман пайдалануға байланысты орман орналастыру мемлекеттік монополияға жатады және оны мемлекеттік орман орналастыру ұйымы жүзеге асырады.

Мемлекеттік монополия субъектісі өндіретін және (немесе) өткізетін тауарлардың (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) бағаларын Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

3. Орман орналастыру материалдары мемлекеттік орман қоры жерінің шекарасын белгілейтін және нақтылайтын кезде, жерге орналастыру жұмыстарын жүргізу кезінде қолданылады.

Ескерту. 55-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176 , 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2012.07.10 N 34-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

56-бап. Орман орналастыруды жүргізу жүйесі

1. Орман орналастыру Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен мемлекеттік орман қоры аумағында орман орналастыруды жүргізу қағидаларына және уәкілетті орган бекіткен нұсқаулыққа сәйкес бірыңғай жүйе бойынша орындалады.

2. Мемлекеттік орман қоры аумағына орман орналастыруды уәкілетті органның құзырындағы мемлекеттік орман орналастыру ұйымдары аэрофототүсірілімі мен ғарыш түсірілімінің материалдарын қолдана отырып жүргізеді.

3. Орман орналастыруды жүргізбей және осы Кодексте белгіленген тәртіппен бекітілген орман орналастыру құжаттамасынсыз мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығын жүргізу мен орман пайдалануға тыйым салынады.

Ескерту. 56-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

57-бап. Мемлекеттік орман иеліктерінің орман орналастыру жобалары

1. Мемлекеттік орман қорында орман орналастыру кезінде орман орналастыру жобалары жасалады, оларда өткен тексеру кезеңі ішінде орман шаруашылығын жүргізу мен мемлекеттік орман қорын пайдалануға кешенді баға беріледі, орман шаруашылығы іс-шаралары жоспарланады және орман шаруашылығын ұйымдастыру мен жүргізудің келесі тексеру кезеңіне арналған негізгі ережелері әзірленеді.

2. Мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткен мемлекеттік орман иеліктерінің орман орналастыру жобалары мен орман орналастырудың басқа да құжаттарын уәкілетті орган бекітеді және олар орман шаруашылығын жүргізу, оның ағымдағы және болашақтағы дамуын жоспарлау үшін міндетті нормативтік актілер болып табылады.

3. Орман орналастыру жобалары орман орналастыру жұмыстары аяқталғаннан кейінгі жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізіледі.

Ескерту. 57-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

58-бап. Орман қоры туралы ақпарат

1. Орман қоры туралы ақпарат орман қорының мемлекеттік есебі, мемлекеттік орман кадастры, мемлекеттік орман мониторингі, орман орналастыру деректерін және уәкілетті орган және (немесе) мемлекеттік орман орналастыру ұйымдары алған өзге де деректерді қамтиды.

2. Орман қоры туралы ақпарат мемлекеттік меншік болып табылады, оны жеке және заңды тұлғалардың пайдалану тәртібі мен шарттарын Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттарға сәйкес анықтайды.

Ескерту. 58-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

9-тарау. Орман қорының мемлекеттік есебі, мемлекеттік орман кадастры және мемлекеттік орман мониторингі

59-бап. Орман қорының мемлекеттік есебі

1. Орман қорының мемлекеттік есебі Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен орман қорының күзетілуін, қорғалуын, ормандардың молықтырылуы мен орман өсіруді, орманның пайдаланылуын, орман қорының сандық және сапалық өзгерістеріне жүйелі бақылау жасауды ұйымдастыру және мемлекеттік органдарды, мүдделі жеке және заңды тұлғаларды орман қоры туралы ақпаратпен қамтамасыз ету үшін жүргізіледі.

Мемлекеттік орман қорының құрамындағы ерекше қорғалатын орман аумақтары жеке бөлінеді және есепке алынады.

Мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи саябақтар, мемлекеттік өңірлік табиғи саябақтар мен мемлекеттік табиғи резерваттар шекарасындағы мемлекеттік табиғи ескерткіштер солардың құрамында есепке алынады.

Орман қорының мемлекеттік есебінің деректері мемлекеттік орман кадастрын жүргізген кезде пайдаланылады.

2. Орман қорын мемлекеттік есепке алудың нысанын уәкілетті орган мемлекеттік статистика саласындағы уәкілетті мемлекеттік органмен келісе отырып бекітеді.

3. Орман қорын мемлекеттік есепке алуды Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен қағидаларға сәйкес мемлекеттік орман орналастыру ұйымы жүргізеді.

Ескерту. 59-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2010.03.19 № 258-IV, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

60-бап. Мемлекеттік орман кадастры

1. Мемлекеттік орман кадастры орман қорының құқықтық режимі, оны орман иеленушілер арасында бөлу, орман қорының сандық және сапалық жай-күйі, мемлекеттік орман қорын санаттары бойынша бөлу туралы мәліметтер жүйесін және орман қорының орман шаруашылығын жүргізу мен шаруашылық қызметтің нәтижелерін бағалау үшін қажетті басқа да экологиялық және экономикалық сипаттамалары туралы деректерді қамтиды.

1-1. Мемлекеттік орман кадастрын Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен қағидаларға сәйкес мемлекеттік орман орналастыру ұйымы жүргізеді.

2. Мемлекеттік орман кадастрының деректері орман шаруашылығын мемлекеттік басқару, оны жүргізуді ұйымдастыру, орман шаруашылығын жүргізуге және мемлекеттік орман қорын пайдалануға байланысты емес мақсаттарда орман алқаптарын ағаш өспеген алқаптарға айналдыру және (немесе) мемлекеттік орман қоры жерін алып қою, ормандарды пайдаланудың төлемақысы мөлшерін белгілеу, орман пайдаланушылар мен орман иеленушілердің шаруашылық қызметін бағалау кезінде пайдаланылады.

3. Мемлекеттік орман кадастры көрсеткіштерінің тізбесі мен ормандарды экономикалық бағалау

әдістемесін уәкілетті орган айқындайды.

Ескерту. 60-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

61-бап. Мемлекеттік орман мониторингі

Мемлекеттік орман мониторингі орман қорын күзету, қорғау мен пайдалану және ормандарды молықтыру ормандардың биологиялық әралуандығы мен экологиялық функцияларын сақтау саласын мемлекеттік басқару мақсатында орман қорының жай-күйі мен қарқынын қадағалау, бағалау және болжау жүйесін білдіреді.

Ормандардың мемлекеттік мониторингін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен қағидаларға сәйкес мемлекеттік орман орналастыру ұйымы жүргізеді.

Ескерту. 61-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6-бөлім. Ормандарды күзету, қорғау, молықтыру мен орман өсіру, орман тұқым шаруашылығы

10-тарау. Орман қорын күзету мен қорғау

62-бап. Мемлекеттік орман қорын күзету мен қорғау міндеттері

Мемлекеттік орман қорын күзету мен қорғаудың негізгі міндеттері:

- 1) ормандағы өрттердің алдын алу, оларды дер кезінде байқап, жою жөніндегі іс-шараларды жүргізу;
- 2) мемлекеттік орман қоры аумағындағы барлық жұмыс істейтін әрі сонда орналасқан ұйымдардың, сондай-ақ орманда болатын жеке тұлғалардың ормандарда өрт қауіпсіздігі ережелері мен санитарлық ережелерді сақтауын қамтамасыз ету;
- 3) орманды заңсыз ағаш кесуден, зақымдаудан, ұрлаудан және Қазақстан Республикасының орман заңдарын басқадай бұзушылықтан қорғау, сондай-ақ мемлекеттік орман қоры жерлерін күзету;
- 4) орман пайдаланушылардың сүрікті түбірімен босату, мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесу ережелерін және орман пайдаланудың басқа да түрлері ережелерін орындауын қамтамасыз ету;
- 5) орман зиянкестері мен ауруларының ошақтарын дер кезінде анықтау, олардың өсіп-көбеюін болжау және оларға қарсы күресу;
- 6) биотехникалық іс-шараларды жүргізу;
- 7) мемлекеттік орман қоры аумағында аң аулау мен балық аулау ережелерін сақтауды қамтамасыз ету;
- 8) мемлекеттік орман қорының күзетілуін, қорғалуын, ормандардың молықтырылуын, ұтымды пайдаланылуын және орман өсіруді қамтамасыз ететін басқа да іс-әрекеттер;
- 9) Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасында белгіленген экологиялық талаптардың сақталуын қамтамасыз ету болып табылады.

Ескерту. 62-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2007.01.09 N 213, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

63-бап. Орман қорын күзету мен қорғау жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру

1. Қазақстан Республикасының Үкіметі, уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелері, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары, орман иеленушілер, орман пайдаланушылар орман қорын күзету мен қорғау жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

2. Ормандарды өрттен қорғау жөніндегі іс-шаралар Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен, ормандағы өрт қауіпсіздігі қағидаларымен регламенттеледі.

3. Ормандағы өрт қауіпсіздігі ережелеріне сәйкес өрт қаупі жағдайын бәсеңдету мақсатында орман иелері өткізетін орман қоры аумағындағы және оған іргелес аумақтарда басқарылатын өртеуден басқа, жердің барлық санаттарында шөптесін өсімдіктерді өртеуге тыйым салынады.

4. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары өрт қаупі жоғары кезеңде қажет болған жағдайларда жеке тұлғалардың орманда болуына және оған көлік құралдарымен кіруіне, сондай-ақ мемлекеттік орман қоры аумағында жұмыстың белгілі бір түрлерін жүргізуге шектеу қояды.

5. Жеке тұлғалар мен заңды тұлғаларды ормандағы өрттерді сөндіруге тарту тәртібі Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленеді.

Ескерту. 63-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005.01.01 бастап күшіне енеді), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2007.01.09 N 213, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

64-бап. Орман шаруашылығы объектілеріндегі мемлекеттік өрт қадағалау

1. Орман шаруашылығы объектілерінде мемлекеттік өрт қадағалау өрт қауіпсіздігі саласындағы уәкілетті органның тиісті облыстың уәкілетті органымен және (немесе) жергілікті атқарушы органымен жасалған келісімімен регламенттеледі.

2. Мемлекеттік орман қорының аумағында жұмыс істейтін және болатын орман пайдаланушылар, өзге де жеке және заңды тұлғалар ормандарда өрт қауіпсіздігі ережелерін бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауапты болады.

Ескерту. 64-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

65-бап. Орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстар

1. Орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүргізу саласында маманданған ұйымдар Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен қағидаларға сәйкес жүзеге асырады.

2. Ормандарды өрттерден күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды орындау үшін орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүргізу саласында маманданған ұйымдар мемлекеттік метеорологиялық қызметтің қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді ауа райы болжамдарымен қамтамасыз етіледі.

Ескерту. 65-бап жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

66-бап. Қоғамдық өрт қауіпсіздігі бірлестіктерінің орман қорын күзетуге қатысуы

1. Орман қорын өрттен күзетуге, олардың алдын алу мен сөндіруге қоғамдық өрт қауіпсіздігі бірлестіктері қатысуға құқылы.

2. Қоғамдық өрт қауіпсіздігі бірлестіктерін құру мен олардың қызметі Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 66-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

67-бап. Мемлекеттік орман қорын орман зиянкестері мен ауруларынан қорғау

1. Мемлекеттік орман қорын орман зиянкестері мен ауруларынан қорғау мемлекеттік орман қорының жай-күйін жүйелі түрде қадағалап отырумен, ошақтардың пайда болуының алдын алу, оларды оқшаулау мен жою шаралары арқылы орман зиянкестері мен ауруларының ошақтарын дер кезінде анықтаумен қамтамасыз етіледі.

2. Мемлекеттік орман қорын орман зиянкестері мен ауруларынан қорғау:

- 1) ағымдағы, экспедициялық, аэровизуальді және басқа да орман-патологиялық зерттеулер;
- 2) орман зиянкестері мен ауруларының өсіп-көбеюін жалпы, алдын ала және егжей-тегжейлі қадағалау;
- 3) орман зиянкестері мен ауруларына қарсы күрес жөніндегі жер бетіндегі және авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру;
- 4) орман зиянкестері мен ауруларының алдын алу мен оның ошақтарын жою іс-шараларын қамтиды.

2-1. Карантиндік түрлерді қоспағанда, орманның аса қауіпті зиянкестері мен ауруларының тізбесін және олармен күресу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

3. Мемлекеттік орман қорын орман зиянкестері мен ауруларынан қорғау жөніндегі іс-шаралар Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін, ормандардағы санитарлық ережелермен регламенттеледі.

Ескерту. 67-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

68-бап. Жеке тұлғалар мен қоғамдық бірлестіктердің орман қорын күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді қамтамасыз етуге қатысуы

Жеке тұлғалар мен қоғамдық бірлестіктер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес орман қорын күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды және орман өсіруді қамтамасыз етуге қатысады.

Халық орман қорын күзетуге, қорғауға, пайдалануға, ормандарды молықтыруға және орман өсіруге жергілікті өзін-өзі басқару органдары арқылы қатысады. Мемлекеттік органдар мен ұйымдар орман қорын күзетуге, қорғауға, пайдалануға, ормандарды молықтыруға және орман өсіруге байланысты жергілікті маңызы бар мәселелерді шешуде жергілікті өзін-өзі басқару органдарына жәрдем көрсетеді.

Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру мақсатында құрылған қоғамдық бірлестіктер ормандардың биологиялық әр алуандығын, мемлекеттік табиғи-қорық қорының объектілерін, мәдени және табиғи мұраны сақтау, орман ресурстарын ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету, мектеп орманшылықтарын дамыту, қоғамдық өрт сөндіру бірлестіктерін құру жөніндегі өздерінің қызметін және орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру және орман өсіру саласындағы басқа да қызметті орман мекемесімен өзара іс-қимыл жасай отырып жүзеге асырады.

Ескерту. 68-бап жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

11-тарау. Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман күзеті

69-бап. Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман күзеті

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман күзеті (бұдан әрі - мемлекеттік орман күзеті) орманды күзету, қорғау, молықтыру және орман пайдалану мәселелерімен айналысатын орман мекемелерінің қызметкерлерінен тұрады.
2. Мемлекеттік орман күзетіне өзіне жүктелген міндеттерді орындауы үшін:
 - 1) жеке тұлғалар мен лауазымды адамдардың мемлекеттік орман қорын пайдалануды жүзеге асыруға рұқсат беретін құжаттарын тексеру;
 - 2) Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдар саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық жөнінде хаттамалар жасау;
 - 3) Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдар саласында құқық бұзушылық жасаған адамдарды ұстау және оларды құқық қорғау органдарына жеткізу;
 - 4) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес көлік құралдарын, өзге де объектілер мен орындарды тексеріп қарау, ал қажет болған кезде ұсталған адамдарды жеке қарап тексеру;
 - 5) жеке тұлғалар мен лауазымды адамдардың заңсыз қолға түсірген орман ресурстары мен жануарлар дүниесі ресурстарын, оларды қолға түсіру құралдарын, сондай-ақ көлік құралдарын алып қою және Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен бұлардың кейіннен кімге тиесілі болатыны туралы мәселені шешу құқықтары;
 - 6) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де құқықтар беріледі.
3. Мемлекеттік орман күзеті мемлекеттік орман қоры учаскелерінде:
 - 1) Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдар саласындағы құқық бұзушылықтарды болдырмауға және оның жолын кесуге;
 - 2) Қазақстан Республикасының орман заңдары, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңдарды бұзу фактілері жөніндегі ақпаратты, талап-арыздарды және өзге де материалдарды мемлекеттік органдарға және құқық қорғау органдарына, сотқа жіберуге;
 - 3) өз құзыреті шегінде жеке және заңды тұлғаларға анықталған тәртіп бұзушылықтарды жою жөнінде жазбаша нұсқаулар беруге;
 - 4) мемлекеттік орман қоры жерлерінде, сондай-ақ орман өрті тікелей қауіп тудырған жағдайда оған іргелес аумақтарда ормандағы өрттердің алдын алу, оларды дер кезінде байқау мен сөндіру жөніндегі жұмыстарды жүргізуге;
 - 5) шаруашылық қызмет пен өзге де қызметтерді шектеу, тоқтата тұру және тоқтату туралы ұсыныстар енгізуге міндетті.
 - 6) **алып тасталды**
4. Мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдарына Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен қызметтік қаруды сақтауға, алып жүруге және қолдануға рұқсат етіледі.
5. Мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдары Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен айырым белгілері бар нысанды киіммен (погонсыз), қызметтік қарумен және арнаулы қорғаныс құралдарымен, қызметтік жер телімімен қамтамасыз етіледі.
6. Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларда, мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдарының қол күшін, арнаулы қорғаныс құралдарын және қызметтік қаруды қолдануға құқығы бар.
7. Мемлекеттік орман күзетінің қызметі Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен Мемлекеттік орман күзеті туралы ережемен анықталады.

Ескерту. 69-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005.01.01 бастап күшіне енеді),

2011.01.06 N 379-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

70-бап. Мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдарын құқықтық және әлеуметтік қорғау

Мемлекеттік орман күзетінің лауазымды адамдары Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес құқықтық және әлеуметтік қорғалуға жатады.

12-тарау. Ормандарды молықтыру мен орман өсіру

71-бап. Ормандарды молықтыру мен орман өсіру мақсаттары

1. Ормандарды молықтыру мақсаты мемлекеттік орман қорының ағашы кесілген, өртелген және бұрын орман өскен өзге де аумақтарында орманды уақытында қалпына келтіру, ормандардың тұқымдық құрамын жақсарту, олардың өнімділігін арттыру, мемлекеттік орман қоры жерлерінің ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз ету болып табылады.

2. Орман өсіру мақсаты бұрын ағаш өспеген аумақтарда екпелер отырғызу болып табылады.

72-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандардың ресурстық және экологиялық әлеуетін арттыру

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығын жүргізу ормандардың ресурстық және экологиялық әлеуетін арттыруды қамтамасыз етуге тиіс.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандардың ресурстық және экологиялық әлеуетін арттыру ағаш кесудің ғылыми негізделген жүйесін іске асыру, ормандарды молықтыру, олардың тұқымдық құрамын жақсарту, селекциялық-гендік негізде тұрақты тұқым базасын жасау мен оны тиімді пайдалану, су-орман мелиорациясы, күтіп-баптау мақсатында ағаш кесу мен санитарлық мақсатта ағаш кесуді қоса алғанда, орманды күтіп-баптау, орман шаруашылығына арнап жол салу, басқа да орман шаруашылығы іс-шараларын өткізу нәтижесінде жүзеге асырылады.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандардың ресурстық және экологиялық әлеуетін көтеру жөніндегі іс-шараларды орман мекемелері мен орман пайдаланушылар орман орналастыру жобаларына сәйкес жүргізеді.

73-бап. Ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды молықтыру жөніндегі іс-шаралар орман өсіру жағдайы мен экономикалық мақсатқа сәйкестігі ескеріле отырып, экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық талаптар сақталып, неғұрлым қысқа мерзімде өнімділігі жоғары және төзімді екпелер жасауды қамтамасыз ететін әдістермен жүргізілуіне тиіс.

2. Мемлекеттік орман қорында ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі жұмыстар көлемі орман орналастыру және осы салаға маманданған басқа да жобалау-іздістіру ұйымдары әзірлеген, мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткен жобалармен айқындалады.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды молықтыру мен орман өсіру және олардың сапасына бақылау жасау жөніндегі іс-шараларды жүргізу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі

белгілейді.

3-1. Мемлекеттік орман қорында орман дақылдарын, питомниктерді, орманның табиғи қалпына келуіне жәрдемдесу шаралары жүргізілген және табиғи өсуге қалдырылған алаңдарды түгендеу уәкілетті орган бекіткен тәртіппен жүзеге асырылады.

4. Жекеше орман қоры жерлерінде орман өсіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу меншік иесінің қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Ескерту. 73-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

74-бап. Жерді орман мекемелеріне орман өсіру үшін беру

Республика аумағының оңтайлы ормандануын, өзендер, су айдындары жағалауларының желектенуін қамтамасыз ету үшін және басқа да қажетті жағдайларда орман мекемелеріне мемлекеттік орман қоры жерінің құрамына өзге санаттағы жерлер, бірінші кезекте ауыл шаруашылығына пайдалану үшін жарамсыз (сайлар, жыралар, құмдауыттар, басқа да тозған жерлер) жерлер, сондай-ақ босалқы жерлер берілуі мүмкін.

Аталған жерлерді орман мекемелеріне беру Қазақстан Республикасының Жер кодексіне сәйкес жүзеге асырылады.

75-бап. Орман флорасы мен фаунасын жерсіндіру

1. Орман биоқауымдастықтарында өсімдіктер мен жануарлардың түрлері мен нысандарын қалпына келтіру және молықтыру жергілікті байырғы флора мен фаунаның ең жақсы тұқымдарын қайта жерсіндіру жолымен жүргізіледі.

2. Орман биоқауымдастықтарына жерсіндіру уәкілетті органның және ғылым саласындағы уәкілетті мемлекеттік органның келісімі бойынша жүзеге асырылады.

3. Өсімдіктердің негізгі байырғы түрлеріне зиянын тигізетін өсімдіктер түрлерін жерсіндіруге тыйым салынады.

Ескерту. 75-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

13-тарау. Орман тұқым шаруашылығы

76-бап. Орман тұқым шаруашылығының міндеттері

Орман тұқым шаруашылығының негізгі міндеттері орманды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі жұмыстарды бағалы тұқым қуалаушылық қасиеттері бар және себу сапасы жоғары тұқымдармен қамтамасыз ету, селекциялық-гендік негізде тұрақты орман тұқым базасын қалыптастыру болып табылады.

77-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі тұрақты орман тұқым базасы

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі тұрақты орман тұқым базасы селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы:

- 1) орман тұқымы плантациялары;
- 2) тұрақты орман тұқым учаскелері;

3) артықшылығы бар екпелер объектілерін қамтиды.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде тұрақты орман тұқым базасын жасау ормандарды молықтыру мен орман өсіруге арналған тұқымдар мен отырғызу материалдарына қажеттіліктің ғылыми негізделген нормаларына сәйкес жүзеге асырылады.

2-1. Селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілер уәкілетті орган белгілеген тәртіппен құрылады және анықталады.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде селекциялық-тұқым шаруашылығы мақсатындағы объектілерді аттестаттау мен есепке алуды Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен осы салада маманданған ұйымдар жүзеге асырады.

4. Орман тұқымы плантациялары мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткен және осы салада маманданған жобалау-іздістіру немесе ғылыми ұйымдар әзірлеген жобалар бойынша құрылады.

Тұрақты орман тұқымы учаскелері осы салада маманданған жобалау-іздістіру және ғылыми ұйымдардың ұсынымдарына сәйкес қалыптасады.

Ескерту. 77-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2012.07.10 N 34-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

78-бап. Селекциялық-гендік мақсаттағы объектілер

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде селекциялық-гендік мақсаттағы объектілерді анықтау мен құру орман өсімдіктерінің гендік қорын кепілді сақтау, тұқым қуалаушылық қасиеттерін бағалау, орман тұқым шаруашылығында пайдалану үшін неғұрлым келешегі бар тұқымдар түрін іріктеп алу үшін жүзеге асырылады.

2. Селекциялық-гендік мақсаттағы объектілерге:

- 1) артықшылығы бар ағаштар;
- 2) артықшылығы бар ағаштар клондарының мұрағаттары;
- 3) географиялық дақылдар;
- 4) популяциялар мен будандардың сынақ дақылдары;
- 5) орман генетикалық резерваттары жатады.

3. Селекциялық-гендік мақсаттағы объектілер уәкілетті орган белгілеген тәртіппен анықталады және құрылады.

3-1. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі селекциялық-генетикалық мақсаттағы объектілерді аттестаттау мен есепке алуды Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен осы салада маманданған ұйымдар жүзеге асырады.

4. Селекциялық-гендік мақсаттағы объектілерді күзетуді мемлекеттік орман иеленушілер жүзеге асырады.

Ескерту. 78-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2012.07.10 N 34-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

79-бап. Орман тұқымын аудандастыру

1. Орман тұқымын аудандастыру ғылыми-зерттеу талдамалары негізінде белгіленеді және оны уәкілетті орган бекітеді.

2. Ормандарды молықтыру мен орман өсіру үшін тұқымдар мен отырғызу материалдарын пайдалану, олардың орнын ауыстыру Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырылады.

3. Орман тұқымдары мен отырғызу материалдарын орман тұқымын аудандастыру талаптарын бұза

отырып егуге және пайдалануға тыйым салынады.

Ескерту. 79-бапқа өзгеріс енгізілді - 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

80-бап. Орман тұқымдарын дайындау, өңдеу, сақтау, пайдалану және олардың сапасын бақылау

1. Орман тұқымдарын дайындау тұрақты орман тұқым базасы объектілерінде жүзеге асырылады, ал олар жетіспеген жағдайда қалыпты екпелерде дайындауға жол беріледі.

2. Орман тұқымдарын кемістігі бар екпелерде және кемістігі бар ағаштардан дайындауға тыйым салынады.

3. Сатуға және егу үшін пайдалануға жататын орман тұқымдарына сараптама жасауды олардың мемлекеттік стандарттарға, техникалық жағдайларға және орман тұқым шаруашылығы жөніндегі басқа да нормативтік құжаттарға сәйкестігі туралы құжаттар беруді уәкілетті органның маманданған ұйымдары жүзеге асырады.

4. Осы баптың 3-тармағының талаптарына сәйкестігі тексеруден өтпеген орман тұқымдарын сату мен егуге тыйым салынады.

5. Алып тасталды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Ескерту. 80-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

14-тарау. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін күзету, қорғау, пайдалану, жердің кейбір санаттарында ормандарды молықтыру мен орман өсіру ерекшеліктері

81-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін күзету, қорғау, пайдалану, заңды тұлға мәртебесі бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда ормандарды молықтыру мен орман өсіру ерекшеліктері

Мемлекеттік орман қоры учаскелерін күзету, қорғау, пайдалану, заңды тұлға мәртебесі бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда ормандарды молықтыру мен орман өсіру осы Кодекске және Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 81-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

82-бап. Қала ормандарында орман пайдалану ерекшеліктері

Ескерту. Тақырыпқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Қалалық елді мекендердің шекарасы шегінде орналасқан ормандар (қала ормандары) халықтың демалысына, сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік, спорттық және басқа да шараларды өткізуге, сондай-ақ қолайлы қоршаған ортаны сақтауға арналады.

2. Қала ормандарында басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесуге және осы ормандардың мақсатымен сыйыспайтын орман пайдаланудың өзге де түрлерін жүзеге асыруға тыйым салынады.

Ескерту. 82-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

83-бап. Шекара аймақтарында мемлекеттік орман қоры учаскелерін пайдалану ерекшеліктері

Шекара аймақтарындағы мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман шаруашылығын жүргізу мен орман пайдалану осы Кодексте және Қазақстан Республикасының Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы туралы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады.

Ескерту. 83-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

84-бап. Жер учаскелерінің меншік иелеріне немесе жер пайдаланушыларға пайдалануға берілген мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш және бұта өсімдіктерін күзету, қорғау, молықтыру және пайдалану ерекшеліктері

1. Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жер учаскелерінің меншік иелеріне немесе жер пайдаланушыларға ауыл және орман шаруашылықтарын кешенді жүргізу үшін берілген мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш және бұта өсімдіктерін күзету, қорғау, молықтыру және пайдалану осы Кодекске сәйкес жүргізіледі.

2. Пайдалануына мемлекеттік орман қоры учаскелері берілген жер учаскелерінің меншік иелері немесе жер пайдаланушылар осы Кодексте белгіленген тәртіппен оларда орман орналастыру жұмыстарын жүргізуге және орман қорының мемлекеттік есебін жүргізуге қатысуға міндетті.

3. Осы баптың 1-тармағында аталған ағаш және бұта өсімдіктерінің жай-күйіне, күзетілуіне, қорғалуына, пайдаланылуы мен молықтырылуына бақылауды уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелері жүзеге асырады.

Ескерту. 84-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

85-бап. Басқа меншік иелерінің немесе жер пайдаланушылардың жер учаскелері арасында орналасқан мемлекеттік орман қоры учаскелерін күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру ерекшеліктері

1. Басқа меншік иелерінің немесе жер пайдаланушылардың жер учаскелері арасында орналасқан мемлекеттік орман қоры учаскелерін күзетуді, қорғауды, пайдалануды, ормандарды молықтыруды жүзеге асыру үшін мемлекеттік орман иеленушілердің Қазақстан Республикасының жер туралы заң актісінде белгіленген тәртіппен бөтен жер учаскесін шектеулі мақсатта пайдалану (сервитут) құқығы бар.

2. Қазақстан Республикасының жер туралы заң актісіне сәйкес, табиғи өсіп шығатын ормандарды сыртқы қолайсыз әсерлерден қорғау үшін басқа меншік иелерінің немесе жер пайдаланушылардың жер учаскелері арасында орналасқан мемлекеттік орман қоры учаскелерінің шекарасын бойлай ені жиырма метр болатын күзет аймақтары белгіленеді.

Күзет аймағы шегінде мемлекеттік орман қоры учаскесінің жай-күйіне кері әсер ететін кез келген қызметке тыйым салынады.

86-бап. Бюджет қаражаты есебінен өсірілген агроорман-мелиорациялық екпелерді күзету, қорғау және пайдалану ерекшеліктері

1. Бюджет қаражаты есебінен өсірілген агроорман-мелиорациялық екпелер жерді қолайсыз табиғи құбылыстар мен антропогендік факторлардың әсерінен қорғауға арналған.

2. Бюджет қаражаты есебінен өсірілген агроорман-мелиорациялық екпелерді күзетуді, қорғауды және пайдалануды меншік иелері немесе жер пайдаланушылар өздері орналасқан жерлерде жүзеге асырады.

Бюджет қаражаты есебінен отырғызылған агроорман-мелиорациялық екпелер өсіп тұрған ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер сатып алынады немесе ұзақ мерзімді жер пайдалануға беріледі және Қазақстан Республикасының жер туралы заңнамалық актісіне сәйкес жекеше орман қоры жерлеріне ауыстырылуы мүмкін.

3. Агроорман-мелиорациялық екпелердің қорғаныштық функцияларын сақтау мақсатымен орманды күтіп-баптау мақсатында кесуге, санитарлық мақсатта кесуге, бағалылығы төмен екпелерді, сондай-ақ қорғаныштық, су сақтау және басқа да функцияларын жоғалта бастаған екпелерді қайта жаңғыртуға байланысты кесуге, сондай-ақ өзге де мақсаттарда кесуге жол беріледі.

Ескерту. 86-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.07. N 176 Заңымен.

87-бап. Темір жолдарға, автомобиль жолдарына, каналдарға, магистральдық құбырларға және басқа да желілік құрылыстарға бөліп берілген белдеулердегі қорғаныштық екпелерді күзету, қорғау және пайдалану ерекшеліктері

1. Темір жолдарға, автомобиль жолдарына, каналдарға, магистральдық құбырларға және басқа да желілік құрылыстарға бөліп берілген белдеулерде орналасқан қорғаныштық екпелер осы объектілерді қолайсыз табиғи құбылыстардан қорғауға, қоршаған ортаның ластануын болдырмауға, шудың әсерін азайтуға арналған.

2. Темір жолдарға, автомобиль жолдарына, каналдарға, магистральдық құбырларға және басқа да желілік құрылыстарға бөліп берілген белдеулердегі қорғаныштық екпелерді, оларды өсіру жобаларына сәйкес орманды күтіп-баптау мақсатында кесуге, санитарлық мақсатта кесуге, бағалылығы төмен екпелерді, сондай-ақ қорғаныштық, су сақтау және басқа да функцияларын жоғалта бастаған екпелерді қайта жаңғыртумен байланысты кесуге және өзге де мақсаттарда кесуге жол беріледі.

3. Осы баптың 1-тармағында аталған қорғаныштық екпелерді күзетуді, қорғауды және пайдалануды, осы Кодекске сәйкес, жер пайдаланушылар өздері орналасқан жерлерде жүзеге асырады.

7-бөлім. Орман қорын пайдалану

15-тарау. Орман пайдалану түрлері және орман пайдалану жөніндегі қызметті лицензиялау

88-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану түрлері

1. Мемлекеттік орман қорында орман пайдаланудың:

1) сүрек дайындау;

2) шайыр, ағаш шырындарын дайындау;

3) қосалқы сүрек ресурстарын (қабықтар, бұтақтар, түбірлер, тамырлар, жапырақтар,

бүршіктер) дайындау;

4) жанама орман пайдалану (шөп шабу, мал жаю, марал шаруашылығы, аң шаруашылығы, ара ұялары мен омарта орналастыру, бау-бақша шаруашылығы және өзгеде ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру, дәрілік шөптер мен техникалық шикізаттар, жабайы өсетін жемістер, жаңғақтар, саңырауқұлақтар, жидектер мен басқа да тағамдық өнімдер, мүк, орман жамылғысы мен түскен жапырақтар, қамыс дайындау мен жинау);

5) мемлекеттік орман қоры учаскелерін аңшылық шаруашылығының қажеті үшін пайдалану ;

6) мемлекеттік орман қоры учаскелерін ғылыми-зерттеу мақсаты үшін пайдалану ;

7) мемлекеттік орман қоры учаскелерін сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттағы мақсаттар үшін пайдалану түрлері жүзеге асырылуы мүмкін.

РҚАО-ның ескертпесі!

1-тармақты 8) тармақшамен толықтыру көзделген - ҚР 2012.01.25 N 548-IV (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін пайдалану орман ресурстарын алып қойып, сондай-ақ оларды алмай да жүзеге асырылуы мүмкін.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскесі орман пайдаланудың бір немесе бірнеше түрлерін жүзеге асыру үшін бір немесе бірнеше орман пайдаланушыға берілуі мүмкін.

4. Орман пайдаланудың белгілі бір түрлерін жүзеге асырған кезде орман ресурстары мен мемлекеттік орман қоры учаскелерін пайдалану ерекшеліктері осы Кодекске сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерімен және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерімен айқындалады.

89-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану жөніндегі қызметті лицензиялау

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде Қазақстан Республикасының лицензиялау туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен орман пайдаланушылар жүзеге асыратын сүрек дайындау жөніндегі қызмет жұмыстар лицензиялануға жатады.

Ескерту. 89-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.07. N 176 , 2007.01.12. N 222 (жарияланған күнінен бастап алты ай өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

16-тарау. Орман пайдалануды жүзеге асыру

90-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесу

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сүрек дайындаудың мынадай түрлері:

1) толысқан және қураған сүрекдіңдерде жүргізілетін, басты мақсатта пайдалану үшін;

2) аралық мақсатта пайдалану үшін (орманды күтіп-баптау мақсатында ағаш кесу, іріктеп санитарлық мақсатта ағаш кесу және құндылығы төмен орман екпелерін, сондай-ақ қорғаныштық, су сақтау және басқа қасиеттерін жоғалтқан екпелерді қайта жаңғыртуға байланысты ағаш кесу, жас шыбықтарды жекелеп кесу);

3) өзге де мақсатта пайдалану үшін (жаппай санитарлық мақсатта ағаш кесу, су тораптарының, құбырлардың, жолдардың құрылысына байланысты, орман соқпақтарын тарту, өртке қарсы жыралар жасау кезінде орман алаңдарын тазарту, өтімді үйінділерді жинау, өзге де мақсаттар үшін ағаш кесу) ағаш кесу тәртібімен жүзеге асырылады.

91-бап. Аралық пайдалану мақсатында ағаш кесу және өзгедей мақсатта ағаш кесу кезінде мемлекеттік

**орман иеленушінің жергілікті халықтың ағашқа
деген қажетін қамтамасыз етуі**

1. Жергілікті халықтың ағашқа деген мұқтажы олардан өтінім болған кезде, аралық пайдалану мақсатында ағаш кесу және өзгедей мақсатта ағаш кесу кезінде жергілікті халықтың қатысуымен дайындалған сүректі мемлекеттік орман иеленушінің өткізуі есебінен жүзеге асырылады.

Жергілікті халықты отындық ағашпен қамтамасыз ету олардан өтінім болған кезде, өтеусіз негізде мемлекеттік орман иеленуші айқындайтын кеспеағаш аймағынан тыс жерлердегі қоқымдарды жинау есебінен де жүзеге асырылуы мүмкін.

2. Осы баптың 1-тармағында аталған өтінімдер аралық пайдалану мақсатында және өзге де мақсатта ағаш кесуге, сондай-ақ кеспеағаш аймағынан тыс жерлердегі қоқымдарды жинауға бір ай қалғанда тиісті орман иесіне беріледі.

Ескерту. 91-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.07.07. N 176 Заңымен.

**92-бап. Мемлекеттік орман қорының жекелеген
санаттарында орман пайдалануды шектеу**

1. Мемлекеттік орман қорының "мемлекеттік табиғи қорықтар ормандары", "табиғаттың мемлекеттік орман ескерткіштері", "орманның гендік резерваттарын қоса алғандағы ғылыми маңызы бар орман учаскелері", "аса құнды орман алаптары" санаттарында, сондай-ақ қорық режиміндегі мемлекеттік ұлттық табиғи саябақтар мен мемлекеттік өңірлік табиғи саябақтар аймақтарында, мемлекеттік табиғи резерваттардың қорық орталығы аймақтарында орман пайдалануды шектеудің қорық режимі белгіленеді.

2. Мемлекеттік орман қорының рекреациялық пайдалану аймақтарындағы, әкімшілік-өндірістік мақсаттағы, келушілер мен туристерге қызмет көрсетуге арналған шағын аймақтардағы "мемлекеттік ұлттық табиғи саябақтар ормандары" және "мемлекеттік өңірлік табиғи саябақтар ормандары" санаттарында; мемлекеттік орман қорының бұзылған ландшафтарды қалпына келтіру аймағындағы "мемлекеттік табиғи резерваттар ормандары" санатында; мемлекеттік орман қорының тапсырыс режимі аймағындағы "мемлекеттік қорық аймақтары ормандары" санатында; мемлекеттік орман қорының "жаңғақ кәсіпшілігі аймақтары", "орман-жеміс екпелері", "аса биік тау ормандары", "мемлекеттік қорғаныштық орман белдеулері", "эрозияға қарсы ормандар" және "халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдарының, магистральдық құбырлар мен басқа да желілік құрылыстардың бөліп берілген белдеулеріндегі қорғаныштық екпелер", "халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдары бойындағы қорғаныштық орман белдеулері" санаттарында орман пайдалануды шектеудің тапсырыстық режимі белгіленеді.

3. Мемлекеттік орман қорының мынадай:

1) шектеулі шаруашылық қызметі аймақтарында «мемлекеттік ұлттық табиғи саябақ ормандары» және «мемлекеттік өңірлік табиғи саябақ ормандары»;

2) «жапырақты сүректіңдерді қоспағанда, «өзендер, көлдер, су қоймалары, каналдар және басқа да су объектілері жағалауларындағы ормандардың тыйым салынған белдеулері»;

3) шектеулі шаруашылық қызметі аймағындағы «мемлекеттік қорық аймақтары ормандары» санаттарында шектеулі шаруашылық қызметі режимі белгіленеді.

Мемлекеттік орман қорының «өзендер, көлдер, су қоймалары, каналдар және басқа да су объектілері жағалауларындағы ормандардың тыйым салынған белдеулері» санатында шаруашылық қызмет Қазақстан Республикасының орман және су заңнамаларының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 92-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

93-бап. Мемлекеттік орман қорының жекелеген санаттағы

ормандарында және таудағы ормандарда ағаш кесу ерекшеліктері

1. Басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу мемлекеттік орман қорының "егіс-топырақ қорғау ормандары" санатының толысқан және құраған сүректіңдерінде; мемлекеттік орман қорының "өзендер, көлдер, су қоймалары, каналдар мен басқа да су объектілері жағалауларындағы ормандардың тыйым салынған белдеулері" санатының жапырақты сүректіңдерінде жүргізіледі.

Мемлекеттік орман қорының басқа санаттарындағы сүректіңдерде басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесуге тыйым салынады.

2. Басқа мақсатта ағаш кесуге, сондай-ақ құндылығы төмен және қорғаныштық, су сақтау және басқа да экологиялық функцияларын жоғалта бастаған екпелердің құрылымын қайта жаңғыртуға байланысты мемлекеттік орман қорының осы Кодекстің 44-бабы 2-тармағының 1) - 6) тармақшаларында аталған санаттағы ормандарында ағаш кесу мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысы болған кезде, тек уәкілетті органның рұқсаты бойынша жүргізіледі.

Мемлекеттік орман қорының "халықаралық және республикалық жалпы маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдарының, каналдардың, магистральдық құбырлар мен басқа да желілік құрылыстардың бөліп берілген белдеулеріндегі қорғаныштық екпелері"; "халықаралық және республикалық маңызы бар ортақ пайдаланудағы темір жолдар мен автомобиль жолдары бойындағы қорғаныштық орман белдеулері" санаттарында, сондай-ақ мемлекеттік табиғи резерваттардың орнықты даму аймақтары аумағындағы сүректіңдерде аралық мақсатта пайдалану үшін ағаш кесуге және олардың жүргізілу ережелеріне сәйкес өзге де мақсаттарда ағаш кесуге жол беріледі.

3. Мемлекеттік табиғи қорықтар ормандарында, мемлекеттік ұлттық табиғи саябақтардың, мемлекеттік өңірлік табиғи саябақтардың және мемлекеттік қорық аймақтарының қорық режимі аймақтарында, мемлекеттік табиғи резерваттардың қорық орталығы аймақтарында, мемлекеттік орман табиғат ескерткіштерінде және орманның гендік резерваттарында орман қорғау іс-шараларын жүзеге асыру үшін қажетті санитарлық және өзге мақсаттарда ағаш кесуге ғана жол беріледі.

Аталған мақсаттарда ағаш кесу мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысы болған кезде уәкілетті органның рұқсатымен жүргізіледі.

4. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі таудағы ормандарда осы ормандардың қорғаныштық, эрозияға қарсы және су реттеушілік маңызы ескеріле отырып, басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу тәсілдері қолданылады.

Ескерту. 93-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2006.07.07 N 176, 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

94-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесу кезінде сүрек дайындау көлемі

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу тәртібімен сүрек дайындау есепті кеспеағаш шегінде жүзеге асырылады.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде аралық мақсатта пайдалану үшін ағаш кесу кезінде сүрек дайындау көлемі орман орналастыру материалдары бойынша, орманды күтіп-баптау мақсатында ағаш кесудің, іріктеп санитариялық мақсатта ағаш кесудің, құндылығы төмен және қорғаныш функциясы жоғала бастаған екпелердің құрылымын қайта жаңғыртуға байланысты ағаш кесудің белгіленген нормаларын негізге ала отырып анықталады және оны уәкілетті орган бекітеді.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде өзге мақсаттарда ағаш кесу кезінде сүрек дайындау көлемі жаппай санитариялық мақсатта ағаш кесу жөніндегі, құрылыс объектілеріне арнап орман алаңдарын тазарту, орман соқпақтарын тарту және басқа да орман шаруашылығы іс-шараларын орындау жөніндегі жұмыстар көлемімен анықталады және оны уәкілетті орган бекітеді.

Ескерту. 94-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

**95-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі
кеспеағаш қоры**

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі кеспеағаш қоры басты мақсатта пайдалану үшін сүрек дайындауға арналған толысқан босалқы сүректіңдерден құралады.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі кеспеағаш қорының мөлшері қылқан жапырақты, қатты жапырақты және жұмсақ жапырақты тұқымдар бойынша деректер бөліп көрсетіле отырып, мемлекеттік орман қорының санаттары бойынша жыл сайын бөлек белгіленеді және уәкілетті орган бекітеді.

**96-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде шайыр
және ағаш шырындарын дайындау**

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде шайыр және ағаш шырындарын дайындау толысқан және құраған сүректіңдерде жүзеге асырылады, олар сөл алудың белгіленген мерзімі аяқталғаннан кейін басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесуге арналады.

Толысқан және құраған сүректіңдер жеткіліксіз болған кезде, сөл алу мерзімінің аяқталуына қарай кесу жасына жететін толысуға таяу сүректіңдерден сөл алуға жол беріледі.

Басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесудің Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен бекітілген жоспарларынсыз аталған сүректіңдерді сөл алу үшін беруге және осы сүректіңдерден сөл алуға тыйым салынады.

2. Екпелердің санитарлық жай-күйі күрт нашарлаған немесе өрттен зақымданған жағдайда ғана олар сөл алудан мерзімінен бұрын босатылады.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде шайыр және ағаш шырындарын дайындау ережесін, сондай-ақ сүректіңдерден сөл алынуы мүмкін аймақтарды Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

Ескерту. 96-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

**97-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде қосалқы
сүрек ресурстарын дайындау**

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде өнеркәсіптік өңдеу және тұрғын халықтың қажетін қанағаттандыру үшін қосалқы сүрек ресурстарын дайындау орманға зиян келтірілмей жүзеге асырылуға тиіс.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ағаш кесу жұмыстарын жүргізу тәртібімен кесілген ағаштардан ғана қабық және бұтақ дайындауға болады.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде құраған және құлаған ағаштардан қабық дайындау мемлекеттік орман қорының бүкіл аумағында жүргізілуі мүмкін.

4. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сыпыртқыларды, сыпырғыларды және басқа да сол сияқты заттарды өру, сондай-ақ әзірлеу үшін бұтақтарды ағаш кесу ережелерімен айқындалған тәртіппен өсіп тұрған ағаштардан дайындауға жол беріледі.

**98-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде жанама
орман пайдалануды жүзеге асыру талаптары**

Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде жабайы жемістер, жаңғақтар, саңырауқұлақтар, жидектер, дәрілік өсімдіктер және техникалық шикізат дайындау мен жинау марал шаруашылығы, аң шаруашылығы, ара ұялары мен омарталар орналастыру, бау-бақша шаруашылықтары, өзге де ауыл

шаруашылығы дақылдарын өсіру орманға зиян келтірілмей, Қазақстан Республикасында Орманды жанама пайдаланудың Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен ережелерінде айқындалған тәртіппен жүзеге асырылуға тиіс.

Ескерту. 98-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

99-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде шөп шабу және мал жаю

1. Мемлекеттік орман қорының шөп шабуға және мал жаюға болатын учаскелерін орман орналастыру жобаларына немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды басқару жоспарларына сәйкес мемлекеттік орман иеленушілер белгілейді.

2. Мемлекеттік орман қорына кіретін жайылымдарда бақташысыз мал жаюға шалғай, жолы қиын және халық аз қоныстанған аудандарда ерекше жағдайларда жол беріледі. Мұндай аудандардың тізбесін облыстың жергілікті атқарушы органының ұсынуы бойынша облыстың жергілікті өкілді органы бекітеді.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ешкі жаюға арнайы бөлініп қоршалған учаскелерде ғана жол беріледі.

4. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде шөп шабу және мал жаю ережелерін Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

Ескерту. 99-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

100-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін аңшылық шаруашылығының қажетіне пайдалану

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін аңшылық шаруашылығының қажеті үшін пайдалану орманға зиян келтірілмей жүзеге асырылады.

2. Мемлекеттік орман қорының аңшылық шаруашылығының қажеті үшін берілген учаскелерінде орман пайдалану және орман шаруашылығы іс-шаралары жабайы жануарлардың мекен етуіне қолайлы орта сақталған жағдайда жүзеге асырылуға тиіс.

3. Ормандардағы жабайы жануарлар саны экожүйенің тұрақтылығын қамтамасыз ететін шекте реттеледі.

4. Мемлекеттік орман қоры учаскелері аңшылық шаруашылығының қажеттері үшін жеке және заңды тұлғаларға пайдалануға осы Кодексте белгіленген тәртіппен ұзақ мерзімді орман пайдалану шарты негізінде беріледі.

5. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде жануарлар дүниесін, соның ішінде аңшылық шаруашылығының қажеттері үшін пайдалану тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

101-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін ғылыми-зерттеу мақсаттарына пайдалану

1. Ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуге мемлекеттік орман иеленушілер мемлекеттік орман қоры учаскелерін осы Кодексте белгіленген тәртіппен жеке және заңды тұлғаларға ұзақ мерзімді орман пайдалануға - шарт талаптарымен, ал қысқа мерзімді орман пайдалануға рұқсаттама құжаттары негізінде береді.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін ғылыми-зерттеу мақсаттарында пайдалану тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

**102-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін
сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени,
туристік және спорттағы мақсаттар үшін
пайдалану**

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелері сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттағы мақсаттар үшін осы Кодексте белгіленген тәртіппен жеке және заңды тұлғаларға ұзақ мерзімді орман пайдалануға - шарт талаптарымен, ал қысқа мерзімді орман пайдалануға рұқсаттама құжаттары негізінде беріледі.

2. Орман пайдаланушылар өздеріне берілген мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман ортасы мен табиғи ландшафтар қорғалған, ормандардағы өрт қауіпсіздігі ережелері мен санитарлық ережелер сақталған жағдайда абаттандыру және халыққа мәдени-тұрмыстық қызмет көрсету жөніндегі іс-шараларды жүргізеді.

3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерін сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттағы мақсаттар үшін пайдалану тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

РҚАО-ның ескертпесі!

Кодксті 102-1-баппен толықтыру көзделген - ҚР 2012.01.25 N 548-IV (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

**102-2-бап. Орман ресурстары ұзақ мерзімді орман
пайдалануға берілген мемлекеттік орман қорының
жерлерінде объектілер салу**

1. Сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар; аңшылық шаруашылығы мұқтаждары; жанама орман пайдалану үшін орман ресурстары ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген мемлекеттік орман қорының жерлерінде объектілер салу уәкілетті орган берген рұқсаттың негізінде және уәкілетті органмен келісілген эскизге (эскиздік жобаға) сәйкес әзірленген жобалау (жобалау-сметалық) құжаттама бойынша жүзеге асырылады.

2. Сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар; аңшылық шаруашылығы мұқтаждары; жанама орман пайдалану үшін ұзақ мерзімді орман пайдалану шартының қолданылу мерзімі өткеннен соң орман пайдаланушының шарттың қолданылу мерзімін ұзартуға артықшылықты құқығы бар.

3. Сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар; аңшылық шаруашылығы мұқтаждары; жанама орман пайдалану үшін орман ресурстары ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген мемлекеттік орман қорының жерлерінде құрылыс объектілерін пайдалану құқығының ауысу мәселелері ұзақ мерзімді орман пайдалану шартында айқындалады.

4. Сауықтыру, рекреациялық, тарихи-мәдени, туристік және спорттық мақсаттар; аңшылық шаруашылығы мұқтаждары; жанама орман пайдалану үшін ұзақ мерзімді орман пайдалану құқығының ауысуына қарамастан, орман пайдаланушы құрылыс объектілерін уәкілетті органның жазбаша хабарламасына сәйкес басқа тұлғаға беру не шартта өзгеше белгіленген жағдайларды қоспағанда, осы учаскені қалпына келтіру жөнінде іс-шаралар жүргізуге міндетті.

5. Жер учаскелеріндегі құрылыс объектілерін бөлшектеуді және сыртқа шығаруды орман пайдаланушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес адамның өміріне, денсаулығына және қоршаған ортаға қауіпсіз тәсілмен жүзеге асыруға тиіс.

**103-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман
биоқауымдастықтарының гендік қорын пайдалану**

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі орман биоқауымдастықтарының гендік қоры мемлекеттік меншік объектілеріне жатады және республикалық меншікте болады, өсімдіктер мен жануарлар дүниесінің гендік резерваттарын, артықшылығы бар екпелер мен ағаштарды, басқа да селекциялық-гендік объектілерді қамтитын шектеулі орман пайдалану режиміндегі жеке аймақтар түрінде аумағы жағынан бөлінеді.

Аталған аймақтарды уәкілетті органның және ғылым мен ғылыми-техникалық қызмет саласында басшылықты жүзеге асыратын орталық атқарушы органның ұсынуы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

2. Орман флорасы мен фаунасының гендік қорының өсіп-өну материалын басқа мемлекеттермен алмасу мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысы болған жағдайда, Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі негізінде жүзеге асырылады.

Ескерту. 103-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

8-бөлім. Орман қорын күзетудің, қорғаудың, пайдаланудың, ормандарды молықтыру мен орман өсірудің экономикалық тетігі

17-тарау. Орман қорын күзетудің, қорғаудың, пайдаланудың, ормандарды молықтыру мен орман өсірудің экономикалық принциптері мен әдістері.
Мемлекеттік орман қорын пайдалану төлемақысы

104-бап. Орман қорын күзетудің, қорғаудың, пайдаланудың, ормандарды молықтыру мен орман өсірудің экономикалық принциптері мен әдістері

Орман қорын күзетудің, қорғаудың, пайдаланудың, ормандарды молықтыру мен орман өсірудің экономикалық принциптері мен әдістері:

- 1) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды күзету, қорғау, молықтыру мен орман өсіру жөніндегі іс-шараларды жоспарлау;
- 2) мемлекеттік орман қорында Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен нормалар мен нормативтерге сәйкес орман шаруашылығын жүргізуді қаржыландыру;
- 3) орман ресурстарын және ормандардың пайдалы қасиеттерін ақылы түрде пайдалану;
- 4) ерекше қорғалатын орман аумақтарын ақылы түрде пайдалану;
- 5) Қазақстан Республикасының аумағында орманды өңірлерді ұлғайтуды ынталандыру;
- 6) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыратын мемлекеттік орман иеленушілердің және орман пайдаланушылардың жауапкершілігін сақтандыру болып табылады.

105-бап. Мемлекеттік орман қорынан орман пайдаланғаны үшін төлемақы

1. Мемлекеттік орман қорын пайдалану ақылы түрде жүзеге асырылады.
2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану төлемақысы орман пайдаланудың Қазақстан Республикасының салық заңдарында көзделген жекелеген түрлері үшін алынады.
3. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалану төлемақысы ормандардың пайдалы қасиеттері, сапасы, жалпы пайдаланылатын жолдардан кеспе ағаштар аймағының қашықтығы, жер бедері және ағаш кесу түрлері ескеріле отырып белгіленеді.
4. Мемлекеттік орман қорының учаскелерінде орман пайдалану төлемақысының ставкалары, оны есептеу және оның сомаларын төлеу тәртібі Қазақстан Республикасының салық заңдарына сәйкес айқындалады.

Бұл ретте, төлем ставкалары орман пайдалану түрлеріне және олардың өзгеше ерекшеліктеріне байланысты белгіленеді, олар ауданы бойынша – гектармен (га), көлемі бойынша – тығыздық текше метрімен (m^3) немесе қаланған текше метрмен (қал. m^3), саны бойынша – түйірлеп, салмағы бойынша – килограммен (кг), центнермен (ц), тоннамен (т) жас (табиғи өсу) күйімен өлшенеді.

Ескерту. 105-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2008.12.10 N 101-IV (2009 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

106-бап. Қазақстан Республикасы аумағының орманды өңірлерін ұлғайтуды экономикалық ынталандыру

Қазақстан Республикасы аумағының орманды өңірлерін ұлғайтуды экономикалық ынталандыру:

- 1) Қазақстан Республикасының жер туралы заңнамалық актісіне сәйкес, босалқы жерлерден, ауыл шаруашылығында пайдалануға жарамсыз өзге де жер санаттарынан орман қорына жер беру;
- 2) Қазақстан Республикасының салық заңдарына сәйкес, орман өсіруді ынталандыру және арнайы мақсаттағы плантациялар, агроорман-мелиорациялық және өзге де қорғаныштық екпелер жасау;
- 3) республика экономикасының сүрек ресурстарына мұқтажын қамтамасыз ету мақсатында өнімі жоғары плантациялық екпелер отырғызуға ынталандыру;
- 4) селекциялық-гендік негіздегі тұқым қуалау сапасы жақсартылған орман тұқымдарын және отырғызылатын материалдарды өндіру мен қолдануды ынталандыру;
- 5) орман шаруашылығына инвестициялар тарту үшін қолайлы жағдайлар жасау және жекеше орман өсіруді дамытуды мемлекеттік қолдау;
- 6) тез өсетін ағаш және бұта тұқымдылары плантацияларын отырғызу мен өсіруге, жекеше орман питомниктерін құру мен дамытуға жұмсалатын шығыстарды өтеу жолымен жүзеге асырылады.

Ескерту. 106-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

107-бап. Мемлекеттік орман иеленушілер мен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыратын орман пайдаланушылардың жауапкершілігін сақтандыру

1. Мемлекеттік орман иеленушілер мен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыратын орман пайдаланушылардың жауапкершілігін сақтандыру мемлекеттік орман қорына, сондай-ақ үшінші адамдардың өміріне, денсаулығы мен мүлкіне зиян келуі салдарынан шарттан туындайтын міндеттемелер бойынша жауапкершілік тәуекелі басталған кезде олардың мүлдіктік мүдделерін қорғауға бағытталған.

2. Мемлекеттік орман иеленушілер мен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыратын орман пайдаланушылардың жауапкершілігін ерікті сақтандыру олардың ерік білдіруімен жүзеге асырылады.

Мемлекеттік орман иеленушілер мен мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды жүзеге асыратын орман пайдаланушылардың жауапкершілігін ерікті сақтандырудың түрлері, талаптары және тәртібі сақтандырушылар мен сақтанушылар арасындағы шарттармен айқындалады.

108-бап. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды күзету, қорғау, молықтыру мен орман өсіру жөніндегі іс-шараларды жоспарлау

1. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды күзету, қорғау, молықтыру мен орман өсіру жөніндегі іс-шараларды ағымдағы және перспективалық жоспарлау бағдарламалар, орман орналастыру жобалары мен орман орналастырудың басқа да құжаттары негізінде жүзеге асырылады және

Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының индикативтік жоспарларына енгізіледі.

2. Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі бағдарламаларды әзірлеу мен іске асыру осы Кодекске және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 108-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

18-тарау. Орман шаруашылығын қаржыландыру

109-бап. Мемлекеттік орман қорында орман шаруашылығын жүргізуге жұмсалатын шығыстарды қаржыландыру көздері

Мемлекеттік орман қорында орман шаруашылығын жүргізуге жұмсалатын шығыстарды қаржыландыру:

- 1) бюджет қаражаты;
- 2) **алып тасталды**
- 3) орман мекемелерінің ақылы қызметтері мен тауарлар өткізуінен түскен қаражаты;
- 4) орман пайдаланушылардың қаражаты;
- 5) жеке және заңды тұлғалардың ерікті жарналары мен қайырмалдықтары;
- 6) Қазақстан Республикасының заңдарымен тыйым салынбаған өзге де қаржыландыру көздері есебінен жүргізіледі.

Ескерту. 109-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

110-бап. Мемлекеттік орман қорында орман шаруашылығын жүргізуге жұмсалатын шығыстарды бюджет қаражатынан қаржыландыру

Бюджет қаражатынан:

- 1) орман орналастыру, орман қорының мемлекеттік есебі, мемлекеттік орман кадастры, мемлекеттік орман мониторингі;
- 2) ормандарды өрттен күзету, орман зиянкестерімен ауруларынан қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстар;
- 3) орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы ғылыми-зерттеу және жобалау-іздестіру жұмыстары;
- 4) орман селекциясы және тұқым шаруашылығы, соның ішінде тұрақты орман тұқымы базасын қалыптастыру, орман тұқымдарын сертифициаттау саласындағы жұмыстар;
- 5) орманның аса қауіпті зиянкестері мен ауруларының және оларға қарсы күрестің орман патологиялық мониторингін;
- 6) орман мен аңшылық шаруашылықтары үшін мамандар даярлау және олардың біліктілігін арттыру;
- 7) орман пайдалануға рұқсаттама құжаттарын дайындау;
- 8) уәкілетті органның, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының және өзге де мемлекеттік органдардың функционалдық қарауындағы мемлекеттік орман қоры учаскелеріндегі:
 - ормандарды өрттен, рұқсатсыз кесуден және Қазақстан Республикасының орман заңдарын өзге де заң бұзушылықтан сақтау, орманды зиянкестер мен орман ауруларынан қорғау;
 - ормандарды молықтыру мен орман өсіру;
 - орман шаруашылығы жолдарының құрылысы және оларды күтіп-ұстау, ормандарды өртке қарсы

орналастыру;

орман шаруашылығын жобалау;

күтіп-баптау мақсатында ағаш кесу, санитарлық мақсатта ағаш кесу, кеспеағаш аймағын бөліп беру және оларды мөлшерлеу;

ормандарды күзету, қорғау, молықтыру мен орман өсіруге күрделі қаржы бөлу жөніндегі іс-шараларды;

9) тез өсетін ағаш және бұта тұқымдылары плантацияларын отырғызу мен өсіруге, жекеше орман питомниктерін құру мен дамытуға жұмсалатын шығыстарды өтеуді қаржыландыру жүзеге асырылады.

Ескерту. 110-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005.01.01 бастап күшіне енеді), 2006.01.31 N 125 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

111-бап.

Ескерту. 111-бап алып тасталды - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді) Заңымен.

112-бап. Орман мекемелерінің ақылы қызметтерінен түскен қаражаты

1. Орман мекемелерінің өздерінің негізгі қызметіне жатпайтын мынадай тауарларды (жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді) өткізу: P090586

1) елді мекендерді көгалдандыру үшін отырғызылатын материалдарды өсіру және орман тұқымдарын жинау, көгалдандыру, қорғау, плантациялық және өзге де екепелерді отырғызу, оқу практикаларын өткізу;

2) аралық мақсатта пайдалану үшін және өзге де мақсаттарда ағаш кесу және басқа да, оның ішінде халықты отынмен қамтамасыз ету үшін ағаш кесу кезінде алынған сүректі өңдеуден алынған тауарлар мен өнімдерді, сондай-ақ жанама орман пайдалану өнімдерін өткізу және сүрек өңдеу жөнінде қызметтер көрсету;

3) орман мекемелерінің аумақтары шегінде халыққа жүк тасымалдау жөнінде көлік қызметтерін көрсету;

4) орман пайдаланушымен жасалған шартқа сәйкес сүрек дайындау үшін ұзақ мерзімді орман пайдалануға берілген мемлекеттік орман қоры учаскелерінде ормандарды молықтыруды жүзеге асыру есебінен қаражаты болуына құқылы.

1-1. Осы баптың 1-тармағында көрсетілген қызмет түрлерінен табыс алу мақсатында орман мекемелері мемлекеттік сатып алу конкурстарына қатысуға құқылы.

2. Орман мекемелерінің қаражатын пайдалану Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

3. Орман мекемелерінің қаражатын ормандарды күзетуге, қорғауға, молықтыруға және орман өсіруге, жанама орман пайдалануға байланысты емес мақсаттарға пайдалануға тыйым салынады.

Ескерту. 112-бап жаңа редакцияда - ҚР 2006.07.07 N 176 , өзгеріс енгізілді - 2008.12.10 N 101-IV (2009.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі), 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

18-1-тарау. Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау

Ескерту. Кодекс 18-тараумен толықтырылды - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

**112-1-бап. Жекеше орман өсірудің мемлекеттік қолдауға
жататын бағыттары**

1. Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау мынадай бағыттар бойынша жүргізіледі:

- 1) өнеркәсіптік және энергетикалық мақсаттарда, тез өсетін ағаш және бұта тұқымдыларын плантациялық өсіру;
 - 2) орман питомниктерін құру және дамыту.
2. Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау меншік иелерінің немесе жер пайдаланушылардың жерлерінде де, мемлекеттік орман қоры жерлерінде де жүзеге асырылады.

**112-2-бап. Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау
субъектілері**

Тез өсетін ағаш және бұта тұқымдылары плантацияларын отырғызу мен өсіру, жекеше орман питомниктерін құру мен дамыту жөніндегі қызметті жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының азаматтары және мемлекеттік емес заңды тұлғалары жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау субъектілері болып табылады.

**112-3-бап. Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау
және оны жүзеге асыру мерзімдері**

1. Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау:

- 1) өнеркәсіптік және энергетикалық мақсаттарда, тез өсетін ағаш және бұта тұқымдылары плантацияларын отырғызу мен өсіруге жұмсалатын шығыстарды өтеу (елу пайызға дейін);
 - 2) жекеше орман питомниктерін құру және дамытуға жұмсалатын шығыстарды өтеу (елу пайызға дейін) арқылы жүзеге асырылады.
2. Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау мынадай мерзімдерден аспай жүзеге асырылады:
- 1) өнеркәсіптік және энергетикалық мақсаттарда, тез өсетін ағаш және бұта тұқымдыларын плантациялық өсіру – он-он бес жыл;
 - 2) жекеше орман питомниктерін құру мен дамыту – бес-он жыл.

**9-бөлім. Қазақстан Республикасының орман заңдары
саласындағы заң бұзушылықтар**

**19-тарау. Қазақстан Республикасының орман заңдары
саласындағы заң бұзушылықтар**

**113-бап. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану,
ормандарды молықтыру мен орман өсіру
саласындағы заң бұзушылықтар**

1. Орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы заң бұзушылықтар:

- 1) орман қорындағы орман орналастыру мен орман шаруашылығы белгілерін жою немесе бүлдіру;
- 2) мемлекеттік орман қоры учаскелерін сатып алу-сату, сыйға тарту, кепілге беру, өз бетінше иелену мен айырбастау, сондай-ақ орманға мемлекеттік меншік құқығын бұзатын орман пайдалануды жүзеге асыру құқығын өз бетімен басқа біреуге беру;
- 3) мемлекеттік орман қоры учаскелерін тиісті рұқсатсыз тегістеу, құрылыстар салу, сүректер

өңдеу, қоймалар салу және басқа да мақсаттар үшін заңсыз пайдалану;

4) ағаштар мен бұталарды зақымдау, орманды, оның ішінде өрттен зақымданған орманды заңсыз кесу, орман ағаштарын, орман питомниктері мен плантацияларындағы егілген не отырғызылған көшеттерді, сондай-ақ ормандарды молықтыру мен орман өсіруге арналған алаңдарда өзі өсіп шыққан шыбықтарды, өскіндер мен қолдан отырғызылған екпелерді жою немесе зақымдау;

5) ормандарды, сол сияқты орман қорына кірмейтін екпелерді отқа немесе өзге де аса қауіпті көздерге абай болмау салдарынан жою немесе зақымдау;

6) орман қорын, сол сияқты орман қорына кірмейтін екпелерді қасақана жағып жіберу, өзге де жалпы қауіпті тәсілмен не зиянды заттармен, қалдықтармен, шығарындылармен немесе төгінділермен ластау салдарынан жою немесе зақымдау;

7) ормандарда өрт қауіпсіздігі талаптарын және санитарлық ережелерді бұзу;

8) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде кеспеағаш қорын пайдаланудың, сүрек, қосалқы сүрек ресурстарын, ағаш шырындарын дайындау мен тасып әкетудің Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртібін бұзу;

9) орман қорының уақытша алынған учаскелерін қайтару мерзімдерін бұзу немесе оларды нысаналы мақсатқа қарай пайдалану үшін жарамды күйге келтіру жөніндегі міндеттемелерді орындамау;

10) орман қоры жерлеріндегі шабындықтар мен жайылымдық алқаптарды бүлдіру;

11) ормандар мен орман қоры жерлерінде өз бетінше шөп шабу мен мал жаю;

12) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде тыйым салынған немесе орман билетімен ғана жол берілетін дәрілік өсімдіктер мен техникалық шикізатты өз бетімен жинау;

13) мемлекеттік орман қорының ағашы кесілген және ормандарды молықтыру мен орман өсіруге арналған басқа да алқаптарында ормандарды молықтырудың тәртібі мен мерзімдерін бұзу;

14) орман үшін пайдалы фаунаны жою;

15) ормандарды қурап қалуға немесе ауруға ұшырататын не оларды ластайтын ақаба сулармен, химиялық заттармен, өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтармен және төгінділермен орманды бүлдіру;

16) орман қоры жерлеріндегі орман құрғататын жыраларды, кәріз жүйелері мен жолдарды жою немесе бүлдіру;

17) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде орман пайдалануды рұқсаттама құжаттарында көзделген мақсаттарға немесе талаптарға сай келмейтін әрекеттермен жүзеге асыру;

18) ормандардың жай-күйі мен оларды молықтыруға зиянын тигізуге әкеп соқтыратын объектілер салу мен оларды пайдалануға беру;

19) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде кеспеағаш аймағын бөліп беру мен мөлшерлеудің Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен тәртібін бұзу;

20) мемлекеттік орман қоры учаскелерінде сүректерді есепті кеспеағаштардан артық мөлшерде дайындау болып табылады.

2. Қазақстан Республикасының заңдарында орман қорын күзету, қорғау, пайдалану, ормандарды молықтыру мен орман өсіру саласындағы өзге заң бұзушылықтар үшін де жауаптылық белгіленуі мүмкін.

Ескерту. 113-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

114-бап. Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзғаны үшін жауаптылық

Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзу Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа әкеп соғады.

Ескерту. 114-бап жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

115-бап. Мемлекеттік орман қорынан өз бетімен иеленген аумақтарды қайтару

1. Мемлекеттік орман қорынан өз бетімен иеленген аумақтар оларды заңсыз пайдалану кезінде шыққан шығындар өтелместен тиесілі иелеріне қайтарылады. Бұл ретте мемлекетке орман иеленуші шеккен залал өтеледі.

2. Өз бетімен тұрғызылған құрылыстарды бұзу, жерлерді нысаналы мақсатына сәйкес келтіру және орман алқаптарын қалпына келтіру заң бұзушылар есебінен жүргізіледі.

116-бап. Орман қорына кірмейтін ағаш және бұта өсімдіктерін жойғаны немесе зақымдағаны үшін жауаптылық

Осы Кодекстің 6-бабы 5-тармағының 3) тармақшасында көрсетілгеннен басқа, орман қорына кірмейтін ағаш және бұта өсімдіктерін заңсыз жою немесе зақымдау Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа әкеп соғады.

Ескерту. 116-бап жаңа редакцияда - ҚР 2012.01.25 № 548-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

20-тарау. Қорытынды ережелер

117-бап. Ормандарды күзету, қорғау, молықтыру, орман өсіру мен орман пайдалану саласындағы халықаралық ынтымақтастық

Ормандарды күзету, қорғау, молықтыру, орман өсіру мен орман пайдалану саласындағы халықаралық ынтымақтастық Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттармен белгіленген принциптерге сәйкес жүзеге асырылады.

118-бап. Осы Кодексті қолданысқа енгізу тәртібі

1. Осы Кодекс ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.
2. Мыналардың күші жойылды деп танылсын:

1) 1993 жылғы 23 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Орман кодексі (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1993 ж., N 3, 45-құжат; 1995 ж., N 20, 120-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., N 11, 357-құжат; 2001 ж., N 3, 20-құжат; N 24, 338-құжат);

2) Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің "Қазақстан Республикасының Орман кодексін күшіне енгізу тәртібі туралы" 1993 жылғы 23 қаңтардағы Қаулысы (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1993 ж., N 3, 46-құжат).

*Қазақстан Республикасының
Президенті*

